AZ MACHABÆVSOC MASODIC KÖNYVE.

Az Machabæusoc másodic könyue, az Istenben hazában lött dolgokat iria meg, Seleucus Philopator ideietöl fogua mind az Antiochus Eupatornac ideieig, mellyben Nicanor Iudas Machabæus ustul meg ölettetet. Neuezet szerint pedig azoknac historiáiokat iria, hic az Istennec töruényeiért nagy álbatatossággal halált szenuedtenec. Be foglál ez könyb 14. esztendöt.

ELSŐ RESZ.

Az Ieruſálemben lako Sidoc irnac leuelet az Ægyptumbéli Sidoknac, mellyben intic öket hogy az Antiochus királnac halálaért adgyanac hálákat az Istennec. Az vtan emlekeznec az kútban el rőytetet tüzről.

1 AZ Ægyptomban lakozó attyafiaknac, az Ieruſálemben és az Iuda földén léuő Sido attyafiac, egeſſéget és bódog czendeſſéget kéuánnac,

2 Iót czelekedgyéc veletec az Isten, meg emlekezuén az ő hiw ſiólgaiual, Abrahammal, Iſáckal és Iácobbal tett ſiöuetſégéről.

3 Es azt az elmét adgya mindnyáiátoknac, mellyel ötet tiſtellyétec, és az ő akarattyának enged gyétec tellyes ſiiwből és igyekezetből.

4 Annac felötte az ti ſiiueteketis az ő töruényéhöz és paranczolatihoz niſſa meg, és békeſéget adgyon néktec.

5 Es az ti imádſágtokat meg halgaſſa, hozzátoc meg engeſiteltesſéc, és titeket az háboruſágos idöben el ne hadgyon.

6 Mijs pedig itt Istennec könyörgünc éröttetec,

7 Mi Sidóc ſiáz hatuan kilentzedic eſitendöben, Demeter király ideiében irtunc néktec, mikor háboruſágban és az erőſiac tételben forgánánc, mellyec raytunc lettenec ez eſitendökben, attól fogua hogy Iaſon és az ő társai az ſient földtöl és az orſiágtól el ſiakadtanac.

8 Es az kaput meg égettéc, és ártatlan vért ontottanac: Az idöben mikor imátkoztunc vólna az Wrnac, meg halgattattunc: és barmockal és ſemlye liſtnec áldozattyáual áldoztunc, gyertyáinkat meg gyuitottuc, és az ſient

kenyere-

kenyereket az ſient aſztalra raktuc.

Casleunec ne uezter az ká racson be-nn.

9 Ennec okaért moſt ti az Chaſleu hólnapnac ſátoros innepét inneplyetec.

10 Száz nyóltzuan nyóltz eſiten dóben az Ieruſálembéliec, és az kic Iudęában vadnac, az tanácz és Iudęanac népe, Ariſtobuluſnac az Ptolomeus király meſterénec, ki az meg kenetett Papoktól ſiármazott, és az tób Ægyptomban lakozó Iudęuſoknac ió ſierentſét és egeſſéget.

11 Nagy veſiedelmekből meg ſiabaditatuán az Iſtentől, nagy hálákat aduncnéki, ſiinte mint ha királt gyóztúnc vólna meg az hadban.

12 Mert ó azokat kic az ſient vároſt akartac vijni, el viué.

13 Mert az feiedelem Perſiába ménuén, és az ó hada ki győzhetetlennec láttatic vala, az Naneanac templomában el vagdaltatott az Nanea Papiai czalárdſágoc áltat.

Az Naneat nemellyec Diananac mongyac.

14 Mert Antiochus, mintha az Naneaual akarna eggyeſülni, az helyre méne az ó barátiual, hogy iegy ruhánac neue alatt onnat az kénczet el hozná.

15 (Mellyekről az Naneanac Papiai ſiólnac vala, mikor az király keueſed magáual az kapolnánac kerengóiébe ment vólna) bę záróluán az ó bę ménéſe után az templomot.

16 És meg nituán az bóltnac titkos aytáiát, mint egy meny úto kóueket haigaluán, az feiedelmet az ótuiuel egybe le veréc, és darabokra vagdaluán óket, el véuén feieket, onnét ki hányác azokat.

17 Mindenben tiſztelendó az Iſten, ki az Iſtenteleneket meg búntette.

18 Meg akaruán ennec okaért innepleni az Chasleu hólnapnac huſion ótódic napián az templúnac tiſztuláſának napiát, akartuc meg ielenteni azt néktec, hogy tijs az Sátoroknac és az tűznec innep napiát inneplyetec, mellyen Nehemias az templomot és az óltárt meg eppituén aldozott.

sido bázug-az.

19 Mert mikor az mi attyáinc Perſiába vitetnénec, az kic ackor Iſten félő Papoc vóltac, az tűznec réſiét az óltárról el véuén, egy kútnac vermében rőytéc el titkon, kiben ſiáraz hely vala: és olly bátorſágos helyre tettéc, hogy ſenki azt nem tudta.

20 Soc eſitendőc el múluán pedig, mikor Iſtennec tettzet, el boczáttatuán az Perſiai királytól Nehemias, azoknac az Papoknac vnokáit kűlde az tűznec meg kereſéſére, az kic azt el rőytettec vala: kic mihelyen nékúnc meg mondác, hogy nem tűzet hanem nagy vizet találtanac vólna.

21 Hagyá hogy azt meritenéc és elő hoznác: annac vtánna azokat, mellyec az áldozatra valóc az ól tárra fel téuén, hagyá Nehemias az Papoknac az vizzel meg önteni mind az fákat mind pedig az mellyec azokra tétettec vala.

22 Mellyet mihelyen meg czelekedénec, és egy keués idő múl-

után az nap ki tiſtúlt vólna az fellegekből, nagy tüz gyulada, el annira hogy igen czudálkoznának mindnyáian.

23 Azonközbe mig az áldozat megemésztetic, mind az Papoc mind egyebec mindnyáián imátkoznac vala, az Ionathas azt el kezdvén elöttöc, és az többi az Nehemias példáia ſierint vtánna mondván.

24 Ecképpen rendeltetett vala pedig az imádſág: WRam, WRam Iſten, ki mindeneknec röttenetes, hatalmas, igaz, irgalmas teremtöie vagy, ki egyedöl vagy király és ió akaró.

25 Egyedöl böuen adakozó, egyedöl igaz, mindenható, és öröcké való, ki Izraelt minden gonoſztól meg ſzabaditod, ki válaſztottad az mi attyáinkat, és öket meg ſzentelted.

26 Keduellyed ez egéſz te Izrael népedért néked vitetett áldozatot, az te réſzedet tarcz meg és áld meg.

27 Gyüiez egybe az mi el ſzledett népeinket, ſzabadits meg az pogány nemzetſég között ſzolgálókat, az meg vtáltattakat és gyalázatoſokat tekéncz meg: hogy az pogányoc meg iſmériéc hogy te mi Iſtenünc vagy.

28 Verd meg azokat az kic minket el nyomnac, és gyalázatoſon és keuélyül nyomorgatnac.

29 Es az miképpen Moſes mondotta, plántáld meg az te népedet az te ſzent helyeden.

30 Az Papoc pedig hymnuſokat énekelnec vala.

31 Es mikor meg emésztetett vólna az áldozat, és az víz meg maradot vólna, Nehemias hagyá, öreg kö vallukba tölteni azt.

32 Melly mihelyen meg lön, láng geriede az óltáron való lángnac fényeſſégétöl és az viz meg emésztetéc.

33 Mihelyen pedig az dolog kinilatkozéc, és az Perſiai Királynac meg mondatéc, hogy az helyen melybe az fogſágra vitetett Papoc röytettéc vólna az tüzet, viz találtatott, mellyel Nehemias áldozatott tött vólna.

34 Az dolgot jóuá hagyván az király, az helt környül kerituén, ſzentſégeſſé téué.

35 Es ſoc külömb külömb fęle aiándokot ada az király az ſzent helyhöz, az mellyeket akara ió vóltából adni,

36 Továbba neueze az helt Nehemias Nephtarnac, melly vízzel való tiſztuláſt iegyez, és az köſſégtöl Nephtarnac hiuattatic.

II. Reſz.

Meg irattatic ez Caputban, mimodon röytetec volt el Jeremias az hegyen az Iſten ſátorát, az ládat, az óltárt. Az után emlekezic az ſalomnac öt könyuéröl, mellyeket egy könyvbe foglált bé.

1 MEg vagyon pedig az irásokban, hogy Ieremiás Prophéta meg hatta vólt azoknac, az kic ſiám kiuetésbe mennec vala, hogy vennéc az tüzet, az mint meg mondóc.

2 Es hogy azon Prophéta az ſiám ki vetésbe menöknec meg paranczolta az töruént nékic aduán,

hogy

hogy el ne feletkeznénec az Wrnac parançzolatiról, és meg ne czalattatnánac elméiekben, mikor az arany és ezüſt báluányokat,és azoknac ékeſſégét látnác.

3 Es egyebeket effeleket parançzoluán,inti vala,hogy à töruény az ő elméiekből ki ne eſnéc.

Ezis sidoba nagſag,mert ez semmi irásban nintsen.

4 Ezis azon irásban vagyon,mi képpen hatta az Prophéta Iſteni jelenésből, vtánna menni à Sátort és az ládat,és mikor az hegyre iutott vólna, mellyre Moſes fel ménuén, az WRnac örökſégét meg ſiemlelte vala.

5 Az hegyen eléb ménuén Ieremias,az barlángban egy házat talált vólna,az Sátort és ládat és az füſtüléſnec óltárát belé vitte, és az aytáiát bę zárlotta.

6 Annac felötte hogy mikor némellyec az vtnac meg tudáſának okaért,az kic vęle éggyüt el mentec vala, oda ménuén, az helyet meg nem találhattác.

7 Melly dolgot meg tuduán, megfedde öket Ieremiás, és azt mondotta,hogy az à hely addig meg nem tudatic, mig az Iſten öſſue nem ſiedi az népnec ſokaſágát,és mig meg nẽ engeſiteltetic.

8 Es oſitan ackor mutattya meg az Wr azokat, és az ő diczöſége az fölyhöckel ielenic meg, az mint Moſes ideiébenis meg ielent, és à mint Solomon kérte, hogy az hely nagy diczöſéggel ſienteltetnéc meg.

1.Reg.8. 9 Mert niluán meg irattatott, minemö bölczeſéggel áldozta ö az meg ſienteltetett és el végezte-

tett templomnac áldozattyát.

10 Miképpen könyörgöt Móſes az Wrnac,és tüz ſiállot le az égből,melly azáldozatot meg emésſi tette:azonképpen mikor Solomonis imátkozott vólna, az le botſáttatott tüz emésſité meg az tüzzel meg égö áldozatot. Leuit.10. 2.Par.7.

11 Azt mondgya pedig Móſes, hogy az bünért való áldozatot nem vólt ſabad meg enni, és annac okaért meg égettetett. Leuit.10.

12 Azonképpen inneplette Solomonis amaz nyóltz napokat.

13 Vagyon pedig emlekezet azokban az irásokban, és az Nehemiás irásibanis azon dolgokról, és mimódon könyueknec ſokaſágát gyüituén egybe, az királyokról és Prophétákról való irásokat,az Dáuid irásitis,az királyoknac aiándokokról való leueleketis azoc közzé rakta.

14 Haſonlatos képpen Iudaſis mind öſſue ſiedte azokat, mellyec az mi köztünc való hadnac miatta el veſitec vala, és nálunc meg vadnac.

15 Kic nélkül hogy ha ſiükölködtec,külgyetec ollyakat kic néktec el vigyéc.

16 Moſt pedig az tiſituláſnac innépét ſienteluén, irtunc néktec: ezokaért iól miuelitec, hogy ha tijs ezen innep napokat meg tartyátoc.

16 Az Iſtent pedig mind az egéſi népnec meg ſiabaditóiát,ki az birodalmat mindeneknec az orſiággal és Papſággal és az Sanctuariumual.

18 Mint az tõruényben igérte meg adta mondom azt az Iſtent reménlyũc hogy rõuid idõn raytunc kõnyörũl, és mind az egéſi ęg alatt való földről az õ ſient helyére õſſue gyũit.

19 Mert nagy veſſedelemből mentett meg minket, és az heyet meg tiſititotta.

20 Touabba az Iudas Machabęus czelekedetit, és az õ attyafiaiét és az naġ templomnac meg tiſitiſát, és à óltárnac meg ſienteléſét

21 Annac felõtte az Antiochus Illuſtriſſal, és az õ fiáual Eupatorral való hadait.

22 Es az minemõ ieleket tett Iſtẽ menyből azoknac kic az Iuda tõruénye mellet vitęzkedtec, annira hogy keueſen mind az egéſi tartomãńt el kóborlanác, és az pogány ſeregeket kergetnéc.

23 Es mind ez világon amaz hîres neues templomot meg vijtanác, az városſt meg ſiabaditanác, és immár az tellyeſſéggel el veſiõ tõruenyeket, az Wr hozzáioc nagy kegyelmeſſéggel meg engeſiteltetuén, helyére állatnác.

24 Mind ezec az Cyrenebéli Iaſon õt kõnyuébe meg irattattac, mellyeket mi egy kõnywbe igyekezũnc ſioritani.

25 Mert meggondoluán az iráſnac hoſſiſú vóltát, és abban való nehezſégéket azoknac az kic meg akariac hánni azt az hiſtoriát, az iráſnac ſokſága miatt.

26 Azon igyekeztũnc hogy az olvaſócannac oluaſáſában gyõnõrkõdgyenec, és az kic elméiekbe akarnác foglalni, azt kõnnyen meg tanulhatnác, és az oluaſóc haſonnal oluaſnác.

27 Es minékũnc, kic ez kõnywnec egy rõuid ſummába való foglaláſát fel vettũc, nem kõnyũ hanem fáradſágos munkánc vólt.

28 Mint mikor valaki lakodalmat ſierez, és egyebec haſinát kereſi, az à dolog gondnékül nem lehet: mind az által ez munkát fel veſſiũc, hogy minekũnc ſokan hálákat adgyanac.

29 Az dolognac tellyes forgatáſát és kõnywnec iróiának engeduén, mi abban munkálkodunc, hoġ azt rõuid ſumãba foglallyuc.

30 Mert à mint az vij háznac meſterénec ſiorgalmatoſnac kell lenni mind az egéſi eppũletről, az ki pedig azt képeckel meg akaria irni, annac ſiũkſég hogy azoknac ábrazattyoknac ékeſitéſére gondgya légyen: így vélem hogy nékũnkis áképpen kel czelekednünc.

31 Az hiſtoriának iróiához illic, hogy ſoc kerengõ beſiédeckel éllyen, és minden dolgoknac iól vegére mennyen.

32 Annac pedig az ki abból rõuid hiſtoriát akar irni, meg kell engedni hogy rõuid beſiéddel éllyen, és az mellyec ſoc kũlõmb kũlõmſ fçle dolgoknac ékeſitéſére valóc vólnának, azokat el hadgya.

33 Minec vtánna ez elõl iáró beſiédet el végeztũc, innet kezdgyũc el az beſiédet: mert bolondſág à hiſtoriának iráſa elõtt ſokat ſiólani, az hiſtoriát pedig meg rõuideteni.

III. Rész.

Befélli azt, az pogany feiedelmec minemő tiztefséggel vóltac az templumhoz, és az Simon mimódon arulta el az templum kénczet, melynec el hozására mikor az király Heliodorust el küldötte vólna, meg veretteti Heliodorus Istentől, az vtan meg gyógyittatic Onias konyörgésére.

1 MIkor az sient városban nagy békeséguel laknának, és az Törvényec igen siépen meg tartatnának az Onias fő Papnac iámborságáért, ki minden gonosságtól idegen vala.

2 Lön hogy ő magokis az királyoc az sient helyet tisitelnéc, és az Templomot siép aiándekockal ékesitenéc.

3 Añira hogy az Seleucus Asiának királlya az ő iőuedelmiből minden költségét meg adná, valamellyec az áldozatokhoz való siólgálatra kellenének.

4 Egy neminęmő Simon pedig, az Beniamin nemzetéből való, ki az templomnac feiedelme vala, az városban lett álnokság felől verseng vala az fő Pappal.

5 Ki mikor az Oniast meg nem győzhetné, méne Apolloniushoz Thrasęus fiához, ki az időben Cœlesyriának és Phœniciának tisitartóia vala.

6 Es ő néki hirré téué, hogy az Ieruſálembéli kincs tartó ház, pénznec meg mondhatatlan sokságáual rakua, el añira hogy siám lálhatatlan soc pénz vólna, melly nem à áldozatokhoz való vólna, meg lehetne pedig, hogy az király hatalmába iutna.

7 Mikor pedig az királyhoz mẽt vólna Apollonius, és néki az meg mondatott pénzt meg ielelentette vólna, ő válasituán az Heliodorust az ő kincs tartóját, illyen paranczolattal küldé el, hogy az meg mondott pénzt el vinné.

8 Es mindgyárt Heliodorus el indúla illyen ockal, mintha Cœlesyriának és Phœnicianac városit akarná el iárni, maga az király tanáczát akaria vala véghez vinni.

9 Es mikor Ieruſálembe iutott vólna, és az városnac fő Papiától jó keduel fogadtatott vólna, az mint az dolog lett vólna, meg mondá, és minęmő dolognac okaért iött vólna meg ielente, tudakozuán annac felőtte, hogy ha bizonnyal azoc vgy vólnának.

10 Kinec az fő Pap meg mondá hogy az pénz az özuegyeknec és áruáknac segitségekre tétetet vólna el.

11 Nemelly pedig annac felőtte az pénzben az nagy méltó ságbéli Hircanus Tobiásé vólna: mindenestől pedig négy siáz talentum ezüst, és kęt siáz talentum arany vólna.

12 Es hogy bosisiúsággal illetnénec azoc, az kic az helynec sientségéhöz, és az minden időben tisiteletes Templumnac diczőségéhöz, és az sieghetetlen Isteni tisitelethöz bizuán azt az pénzt ott hattac, és hogy semmiképpen nem lehetne az à mit ő akarna.

13 De az Heliodorus az királytól vett paranczolatokért mondgya vala, hogy az király kincstartó házába kellene annac vitetni.

14 Sőt annac felőtte bizonyos napon akar vala bę menni, annac az pénznec meg látáſára és elren deléſére: eńec okaért nem kiezín keſerűſég foglalá el az városſt.

15 Mert az Papoc ſient őltőzetek ben őltőzuén, az óltár eleibe búrúluán, az ęgbe fel kiáltuán azt hijác vala ſegitſégől, az ki az le tett pénz felől való tőruéńt rendelte vala, hogy azoknac kic azt le tettec vala meg tartaná.

16 Főképpen pedig azoknac elméiec ſebeſedic vala meg: az kic ſiemlelic vala az fő Papnac ortzáiát, mert az ő el változott ortzáia és ſiine elméiénec győtrelmét meg ielenti vala.

17 Mert kőrnyűl vétetett vala az à ferfiu teſténec neminęmő félelméuel és reſiketéſéuel, mellyekből az reá nézőc niluán meg itélhetic vala, minęmő bánat vólna ſiuében.

18 Annac felőtte az házakból ſeregenként az kőzőnſéges kőnyőrgéſre őſiue futnac vala: azért hoǵ az hely meg vtáltatáſra láttatnéc iutni.

19 Az gyáſiba őltőzőtt aſſioni állatoc pedig az vtzákot bę tőltic vala: de męg az házba bę zárlatta tott ſiűzec kőzzűlis némellyec az kapukra futnac vala, némellyec az kő falokra, némellyec az ablakokról nézelnec vala.

20 Mindnyáián pedig kezeket az ęgbe ki nyuituán, kőnyőrőgnec vala.

21 Tellyeſſéggel keſerues futoſáſa vala az egéſi népnec, és az nagy keſerűſégben helheztetett Papi ſe iedelemnec váráſa.

22 Ezec azért az mindenható Wra thijác vala ſegitſégűl, hogy az pénzt azoknac az kic azt reáioc biztac vala, éppen bátorſágos őrzéſſel meg tartaná.

23 Heliodorus pedig az mit el végezett vala, azt czelekedi vala: továbba mikor ő az vitęzec kel immár az kints tartó helyhöz ment vólna.

24 Az attyáknac Wra, és mindę hatalmaſſágnac feiedelme, niluā való és nagy czudat adá, annira hoǵ mindnyáián à kic ő vęle oda mertec vala menni, az Iſtennec hatalma által meg röttentétuen, az bátorſág helyett felőtte igen meg félemlenénec.

25 Mert láttatott ő tőlőc egy ló, kin röttenetes louag ül vala, ſiép ſéges őltőzettel ékeſitetue, az mel ly reá futamuán Heliodoruſra ve té az első kőrmeit: az louon ülőnec pedig minden fel őltőzőtt fegyuere aranynac láttatic vala.

26 Kęt iffiac láttatnac vala ő előtte, kic erőuel és diczőſégnec ékeſſégéuel hatalmaſſac valánac, és ſiép őltőzetűec, kic kęt felől áluán, ſiűntelen oſtorozzác vala ötet, és veric vala.

27 Es mikor hertelen az földre eſett vólna, és nagy homállyal kőrnyűl vétetet vólna, fel ragaduán ötet lecticaba téuéc.

28 Es azt az ki egy keuéſſel az előtt nagy ſokaſággal és kőrnyűl való ſiólgáckal az kints tartó helyhöz ment vala, az őueinec ſegitſé

gétől

gétől el hagyatua viſiic vala, mint ki niluán az Iſtennec hatalmát meg eſmérte vólná.

29 Es ő Iſten ereie miatt némán, és mind reménſégtől és gyógyúláſtól el hagyattatuán fekſiic vala.

30 Imezec pedig az Wrat magaſztallyác vala, ki diczőſséggel látogatta vólna meg az ő helyét: és az melly templomegy keuesſel az előtt félelemmel és háborodáſſal vala tellyes, minec vtánna az mindenható Wr ő magát meg ielentette vólna, örömmel és vigaſsággal telléc meg.

31 Mindgyáráſt pedig az Heliodoruſnac neminęmő baráti kéréc Oniáſt, hogy ſegitſégül hivna az felſéges Iſtent, hogy annac ki immár lelkét ki akarná boczátni életét meg aiándékozna.

32 Féleluén az fő Pap, hogy az király gyanoſágba ne eſnéc, mintha valami gonoſi czalárdſágot czelekedtec vólna Heliodoruſon, añac az férfiunac egeſſégeiért áldozatot tőn.

33 Touábba mikor az fő Pap az Iſtent meg engeſztelte vólna, vgy an azon iffiac azon ruhákban léuén öltőzue, meg ielenénec Heliodoruſnac, és álluán mondánac: Nagy hálákot adgy Oniáſnac az fő Papnac, mert az Wr az ő kedueiért adta meg életedet.

34 Te pedig az menyből meg oſtoroztatuán, az Iſtennec nagy hatalmát mindennec hirdeſſed. Mikor azoc ezt mondottác vólna, ſieme látáſa elől el ménénec.

35 Heliodorus pedig mikor az Wrnac áldozatot tött vólna, és annac nagy fogadáſokat tett vólna, az ki életét meg adtá vala, Oniáſt kőſiőntuén, és el indituán táborát az királyhoz meg tęre.

36 Az minęmő czelekedetit pedig látta ő maga ſiemeiuel az nág Iſtennec, mindeneknec arról bizońſágot tőn.

37 Es mikor az király Heliodoruſt meg kérdette vólna, kit itélne álkolmatoſnac lenni ki iſmeg Ieruſálembe küldetnéc.

38 Ha valaki, vgy mond, ellenſéged, auagy az te életed után leſelkedő embered vagyon, azt küld oda, és meg oſtoroztatua iő meg, még ha élue ſialadhat el. Mert bizony neminęmő ereie vagyon ott az helyen az Iſtennec.

39 Mert az ki az menyei házban lakozic, az annac az helynec nézői és óltalmazóia, ki meg veri és el ſięlleſiti azokat, kic oda ártalomnac okaért menendnec.

40 Es az mi az Heliodoruſra, és az kints tartó helynec meg óltalmazáſára nęz, ezec történtenec.

IIII. Réſz.

Oniaſt vádollya hamiſſan Simon az király előtt, Iaſon az királtol meg kéri az Papi feiedelemſéget, és idegen erkölczökel fertezteti meg Ieruſálemet. Haborganac az papſágért egy maſſal, Iaſon, Menelaus, Lyſimachus, Andronicus meg ölі Oniáſt, kiért ölis meg ölettetic az Antiochus királtul.

1 SImon pedig (kiről oda fel emlekezet lőn,) az pénznec és házáiánac arúloia, vádollya va

la Oniáſt, mintha ő verte vólna meg Heliodoruſt, és minden gonoſſágnac ſierzője vólt vólna.

2 Es ötet ki az ő házái áual ióltett vala, és az ő nemzetſégének gondgyát fel vette vala, és à törueénnec ótalmazóia vala, az királſágnac kéuánoiának, mondgya vala.

a: vagy, az arſzagnac gonoſ akaró iának.

3 Mikor pedig az ellenkedéſec annira mentec vólna, hogy az Simonnac neminęmő baráti által öldökléſec lennénec.

4 Látuán Onias az ellenkedéſeknec kemény vóltát, és az Apolloniuſnac dihös bolondſágát, ki Cœleſyriának és Phœniciának tiſztartóia vala, és az Simonnac gonoſſágát öregbiti vala, az királyhoz méne.

5 Nem mint az ő polgárinac vádolóia, hanem akaruán mind közönſéges mind kiuálképpen az kösſégnec haſználni.

6 Mert láttya vala, hogy az király gonduiſeléſe nékül immár békeſég nem adathatic, ſem Simon nem vęt véget az dihöſſégnec.

7 Mikor pedig Seleucus meghólt vólna, és ő heliébe lett vólna Antiochus vezetéc neuén Epiphanes az orſzágban, Iaſon az Oniáſnac attyafia kéuánuán az fő Papſágot.

8 Az királyhoz méne, három ſzáz hatuan talentum ezüſtöt igéruén, és más neminęmő iöuendelemből nyóltzuant.

9 Ezeknec felötte igéri vala, hog męg más ſzáz és ötuen talentumot rendel, ha néki hatalmat ád az ſcholának fierzéſére, mellyben gyakorlattatnéc az iffiuſág, és hogy az Ieruſálemnec lakozói Antiochiabéliecknec irattatnának.

10 Mellyeket mikor az király meg engedett vólna, és ő meg nyerte vólna az feiedelemſéget, mindgyárt az ő nemzetét az Görögöc erköltſére kezdé formálni.

11 Es meg veti vala az feiedelmeknec kegyelmeſſen engedett ſzabadſágokat, és az Ianos által nyert dólgokat, ki annac az Eupolemuſnac attya vólt, ki az Romaiackal való barátſágnac és tarſaſágnac ſierzéſének köuetſégére ment vólt, és annac felötte az törueń ſierint való közönſéges rendeléſeketis meg vetuén, Iſtentelen ſiokáſokat kezde bę hozni.

13 Mert mikor az vár alatt ſzabad akarattya ſierint ſchólát rendelt vólna, minden ieles iffiakot az ő pártyára vonuán, az iátékra viſii vala azokat.

13 Es illyen módon erött veſien vala az Görögöknec erkölczöc, és elő meneti vala az idegen erkölcznec, ez Iſtentelen embernec az Iáſonnac, nem fő Paphoz illen dő gonoſſága miatt.

14 Hogy immár többé az óltár környül való tiſztre az Papoknac elméieknec ſemmi haylandoſſága és kéſi akarattya nem vólna: hanem meg vtáluán az templomot, és az áldozatokat el henyeluén, az éktelen iátékoknac nézéſére mennec vala, mellyec az haſárton és az karikáckal való iátékokban léſinec vala.

15 Es házáioc tiſzteſſégit ſemminec tartuán, az Görög ékeſſégeket tar-

ket tartyác vala ſiepbeknec.

16 Ennec okaért nehéz nyomoruſág fogá öket környül: és az kiknec köuetic vala igyekezeteket és ſierzéſeket, és az kikhöz haſonlóc akarnac vala lenni, azonoc vóltac ellenſégec és büntetöiöc.

17 Mert ſemmiképpen nem kiczin dolog, Iſtentelenöl az Iſteni töruényeket meg ſiegni, de ezeket az köuetkezendö idö meg mutattya.

18 Touábba mikor az ötöd eſitendöben való iátékot iátzodnác Tyrusban, holott az király ielen vala.

19 Külde amaz lator Iáſon nézöket Ieruſálemböl, mintha Antiochiabéliec vólnánac, kic három ſiáz Gyra ezüſtöt viſinec vala az Herculeſnec áldozattyára: mellyeket azokis az kic azt az ezüſtöt el viſſic vala, kérec hogy ne költetnénec arra az áldozatra, miuel hogy nem illenéc, hanem más költſégre adattatnánac.

20 El küldeténec ez okaért ezec, az Iaſon ákarattya ſierint, az Herculeſnec áldozattyára: azoknac pedig kéréſekre az kic azokat vittéc vala, haióknac cziná láſára költeténec.

21 Mikor pedig Antiochus Apolloniuſt az Mneſtheus hát Ægyptomba el külduén, az Ptolomeus Philometor királynac fel ſenteleteſéiért, eſiébe vette vólna, hog az Ptolomeus el idegenedet vólna ö töle, reá gondola hogy az ellen bátorſágos lehetne: ennec okaért loppeba méne, és onnét Ieruſálembe méne.

22 Holot mikor nag tiſiteſſéggel fogadtatott vólna bę az Iáſontól, és az városſtól, és ſiöuetnekeckel és kiáltáſockal az városba be vitt tett volna, az után hadát el viuén Phœniciában álla meg.

23 Harmad eſitendö után pedig el küldé Iaſon Menelauſt, Simonnac (kiröl oda fel emlekezém) attyafiát, ki pénzt vinne à királynac és hogy ötet ſiükſéges dolgokról meg intené.

24 Az pedig az királynac keduébe eſuén, miuel hogy az birodalomnac ditſöſégét ö néki tulaydonitotta vólna, az fö Papſágot magánac nyeré, mikor az Iáſont három ſiáz talentumual el hallatta vólna.

25 Parancz olatokat véuén azért az királytól, Ieruſálembe iöue ſemmi fö Paphoz illendö dolgot nem hozuán magáual, kegyetlenſéggel és fene beſtiához illendö haragual.

26 És az Iáſon ki álnokſággal vette vala környül az ö attyafiát, álnokſággal környül vétetuén máſtól, futua kéſieritetéc ſialadni az Ammonitác tartományába.

27 Menelaus pedig az feiedelemſéget iöllehét biria vala, de az királynac igért pénz felöl ſemmibe elö nem mégyen vala, noha Soſtratus rendeltetet vólna annac ki ſiedeſére.

28 Mert ö dólga vala az pénzeknec ki ſiedéſe: azért mikor mind ketten az királytól ki hiuattattac vólna.

29 Menelaus az fö Papſágnac

gond

gond viſeléſére hagyá Lyſimachuſt az ő attyafiát, Soſtratus pedig Crateteſt az Ciprusbéliec tiſi tartóiát.

30 Azonközben történéc hogy az Tharſusbéliec és Mallotac pártot ütnénec, miuel hogy az Antiochus király háló tárlának adattattac vólna aiándékon.

31 Ennec okaért az király mindgyárt az dolgoknac el czendeſitéſére méne, gonduiſelőiül hagyuán Andronicuſt az fő emberec közzül.

32 Ackoron pedig Menelaus alituán, hogy ő ió alkolmatoſságot talált, az templomnac neminemő arany edénit el lopuán, Andronicuſnac aiándékozá: és többeketis Tyrusba, és à környül való városokba az templum marhájában el adá.

33 Melly dolgot meg értuén Oniás, ſidalmazza vala azt, ki Daphnéba Antiochianac ſomſiéd városába ſialodott vólna maga mentségeiért.

34 Melly okért Menelaus magán találuán Andronicuſt, kéré hogy Oniáſt meg ölné, Mikor ezokaért amaz czalárdól ſierzett hittel Oniáshoz ment vólna, és iob kezét erős eskűuéſſel aduán (noha gyanuſág nékül nem vólna) vęle el hitette vólna, hogy onnét az helyről ki ménne, mindgyárt ötet meg ölé, az igaſſággal emmit nem gondoluán.

35 Ennec okaért nem czac az Sioc, hanem añac felőtte ſokac az illső nemzetſégec közzűlis, añac az férfiunac méltatlan és hamis meg öletéſét néhezen ſienuedéc.

36 Mikor pedig az király Cilicia ból viſia iött vólna, à melly Sidoc az városban valának, ſegituén őket à latorſágnac gyű. öléſe miatt az Görögökis, az Oniáſnac méltatlan haláláról néki panaſiolkodának.

37 Annac okaért Antiochus igen bánkoduán, irgalmaſſágra tęruén ſiratá az meg hólt embernec tiſiteſſégét, és nagy emberſéges maga tartáſát.

38 Ackor haraggal felgerieduén mindgyárt levon uán Andronicuſ ról az veres bárſónt, és ruháiát meg haſogatuán, ötet mind az egéſi városba környül hordoztatuán, azon helyen holott Oniáſt Iſtentelenül meg ölte vala, az gyilkoſt meg öletteté, méltó büntéſſel az Wr ötet meg büntetuén.

39 Touábba mikor ſoc ſientſég tőréſeket czelekednéc Lyſimachus az városban az Menelauſnac tanáczából, és à dolognac hire el mét vólna, az ſokaſág ő ellene öſſiue gyüle minec vtánna immár ſoc aranyat vittéc vólna ki külömb külömb helyekre.

40 Ott az Lyſimachus, mikor az ſokaſág fel támadot vólna, és haraggal tellyes vólna, úgy mint há rom ezer fęguereſecket, hatalmaſon kezde czelekedni ęg nemimő kegyetlen által, ki mind ideiében mind elméiében immár meg fogyátkozot vala.

41 Látuán ezokaért amazoc az Lyſimachuſnac igyekezetét, némellyec köueket ragadozuán, né-

mellyec

mellyec fa darabokat, és némellyec földet, az Lyſimachus népét hagyigallyác vala.

42 Kiktöl ſokan meg ſebeſeduén, és némellyec leis veretetuén mindnyáián futni kéſieriteténec: az ſientſég törö ö maga az kints tartó helynél meg öletteténec.

43 Melly dolgokért mikor az Menelaus ellen itélet lett vólna.

44 Mikor az király Tyrusba iött vólna, az tanáczból boczáttatott három férfiac ö elötte az Menelauſt bünöſſé töuéc.

45 Menelaus pedig immár meg győzettetuén, ſoc pénzt igére Ptolomęuſnac Dorymenes fiának, hogy az királt hozzá meg engeſitelné.

46 Ennec okaért Ptolomęus az királt, mikor az egynemięmö pituarba hiuösködni fęl felé mét vólna, értelmétöl el forditá.

47 Hogy az Menelauſt az egéſi latorſágnac ſierzöiét az vétkekböl meg óldozná: amaz ſiegényeket pedig meg öletné, kic ha ſinte az Scitthabeliec elött mondottác vólnais feleleteket, minden vétektöl mentſégeſſec és ſzabadoc lettec vólna.

48 Ennec okaért mindgyárt hamiſſan meg büntetteténec, az kic az városnac és az népnec, és az ſient edényeknec igyét fel vettec vala.

49 Minec okaért az Tyrusbéliekis az latorſágnac gyülöſégéböl meg indúluán, az mellyec azoknac temetéſére valóc vóltanac, nagy gazdagon meg adác.

50 Menelaus pedig az hatalmaſoknac főſueńſégec által az feiedelemſégben meg marada, neuekeduén az gonoſſágban, és az polgároknac nagy ellenſégec lön.

V. *Réſz*

Az Ieruſalembeliec lárnac az egben czudákat. Az Iaſon ki az ö attyafiainac nagy hiaborgatora vala, ſanki vetésben hal meg. Antiochus Ieruſalembe menuen, vágattya az nepet, és az templomot meg foztya. Vgyan azonc miueli az vtan Apolloniust által.

1 AZ idö táyba pedig Antiochus másodſior kéſüle haddal Ægyptomra.

2 Törtenéc pedig hogy mind az egéſi város fölött vgy mint negyuennapokig az ęgben láttatnának arany öltözetben ideſtoua futoſó louagoc, és mint dárdáſoknac fegyueres ſeregec

3 Es louagoknac el rendelt seregec, és ſiembe való ütközetec, és minden felöl való öſſue egyeledéſec, egyetembe paiſoknac forgatáſoc, nagy ſoc nyilac, mezítelen ſiablyác, nílaknac löuöldözéſi, és fényeſſéggel tündöklö arany ékeſſégec, és minden fele pántzéloc láttatnának az ęgben.

4 Ennec okaért mindnyáián kö nyörögnec vala, hogy ez látáſoc ióra lennének.

5 De mikor hamis hír támadot vólna, hogy Antiochus meg hólt, Iaſon gyüituén vgy mint ezer férfiakat, az város vetelére iöue hertelen: mikor pedig az polgároc az kö falokra futottac vólna, és immár az város meg vétettetnéc Menelaus az várba ſzalada.

6 Iaſon pedig vágattya vala az önnön

ðnnðn pólgárit, ſenkinec nem en
geduén: meg ſem gondoluán hog
az ðuei ellen való diadalom nagy
ſierenczetlenſég, deazt gondollya
vala, hogy ð ellenſégén és nem az
pólgárokon véſſen győzðdelmet

7 Mind az által ð az feiedelem-
ſéget ſem nyeré meg, hanem az ð
gonoſiſágának iutalma gyalánt
ſiégyenſéget nyeruén el ſialada,
és iſmég az Ammonitác tartomá
nyába méne.

8 Végezetre ennec okaért ſieren
czetlenûl iára az Aretaſnál az A-
rabiai feiedelemnél, vgy meg ſio
ritatuán, hogy eggyic városból
máſikba futna: kit mikor minde-
nec kergetnénec, és mint az tðr-
uéńnec el hagyóiát gyűlðlnéc, és
vtálnác mint házáiának és polgá
rinac hóhárát, Ægyptumba ſiám
kiuettetéc.

9 Es à ki ſokakat házáiokból ki
ûzðtt vala, ð maga ſiámkiuetés-
ben veſie el, midðn ð az Lacede-
moniabéliekhðz ment vólna,
mintha az rokonſágért bátorſá-
gos meg maradáſa lenne náloc.

10 Es annac az ki ſokakot teme-
tetlen el vetett vala, minden ſira-
tás nélkûl, és az hallottakhoz il-
lendð emberſég nélkûl háza ki-
uðl temettetéc.

11 Mikoron ezeket vgy à mint
lettenec az király meg értette vól
na, gyanakodéc hogy Iudęa ha-
ſonlásról gondolkodnéc: ennec
okaért meg tęruén Ægyptumból
és elméiében fel fuualkoduán, az
városſt fegyuerrel meg véné.

12 Es az vitęzeknec meg paran-
czolá, hogy ſenkinec ne kedueż-
nénec, és mind azokat ðlnéc kic
vtokban lennénec, mind azokat
az kic házakba ſialadtac vólna.

13 Vágattatnac vala ezokaért
mind az iffiac, mind vénec, egye-
tembe az férfiac és aſſioni álla-
toc, magzatoſtól meg ðlettetnec
vala, az ſiűzec és czecz ſiopóc ál-
tal verettetnec vala.

14 El annira hogy mentðl fel-
lyeb harmad napig nyóltzuán e-
zeren ðlettettenec meg, és negy-
uen ezeren fogattattanac meg, és
nem keuesb adattatott el az meg
ðletteknél.

15 De ezzel ſem elegedúen meg,
mind ez egéſi világon való ſient-
ſéges templombais bę meré men
ni, kinec vezęre vala Menelaus,
az tðruényeknec és házáiának a-
rúlóia.

16 Es lator kezeiuel az ſientedę-
nyeket ragaduán, és egyetembe
azokatis, mellyec egyęb királyok
tól az helynec nagyſágára, diczð-
ſégére és tiſteſſégére ſienteltettec
vala, Iſtentelę kezeiuel forgatuán

17 Elméiében Antiochus fel fu-
ualkodéc, nem gondoluán meg,
hogy az Wr az népnec bűneiért
rðuid ideig haragutt meg, és an-
nac okaért vettetett és vtáltatott
meg az hely.

18 Melly ha nem tðrtént vólna,
és ſoc bűnðket nem czelekedtec
vólna, à mint amaz Heliodorus,
ki az Seleucuſtól kűldetett vólt
à kintſes háznac meg látáſára, àc-
képpen ezis mihelyen bę ment,
hertelen meg oſtoroztatuán, az ð

vakme-

vakmerőségétől el fordúlt vólna.

19 De nem az helynec kedueiért az nemzetet, hanem az nemzetség kedueiért válaſitotta vólt az WR az helyt.

20 Ennec okaért az à hely melly az népnec gonoſſágában réſies vólt, vgyan azon hely az Wrnac ió tétemenibennis réſies vólt: és à melly az mindenhatónac harágia miatt el hagyattatott vólt, azon hely az nagy Iſtennec kedue megengeſteltetuén, minden diczőſséggel helyére állattatott.

21 Antiochus ezokaért mikor ezer és nyóltz ſiáz talentumot el vitt vólna az templomból, hertelen Antiochiába viſſia méne, azt alituán keuélyſége miatt, hogy az földet euezhetőué, és az tengert gyalog iárhatóuá teheti, olly nag vala elméiénec fel fuualkodása.

22 Tiſtartókat hagyá pedig kic az Sidokat nyomorgatnác: Ieruſálemben Philőpet, ki Phrigiai nemzet vala, erkölczében annál az ki őtet rendelte vala, pórabb és fenébb.

23 Garizimba pedig Andronicuſt, és ezec kiuül Menelauſt, ki mindeneknél keményben czelekedic vala az ő polgáriual:

24 Mert ellenſéges akarattal vala az Sido polgároc ellen: el küldé annac felőtte az vtálatos dolgoknac találoiát Apolloniuſt, huſion két ezer emberrel, illyen paranczolatockal, hogy az öreg embereket meg ölné, az aliſion népeket, pedig es az iffiakot el adná.

25 Es mikor Ieruſálembe iutott vólna, békeſégeſnec tétetuén magát, az dolgot az ſtent ſombat napig hallaſitá: mellybe ünnepelue találuán az Sidokat, az ő ueſznec hogy fegyuereckel fel öuedezue legyenec meg paranczolá.

26 Es illyen módon az kic nézéſnec okaért ki mennec vala, azokat meg ölé, és az városra támaduán az fegyuereſeckel felőtte ſoc embert ölé meg.

27 Ackoron Iudas Machabęus tized magáual az puſitába ſél felé méne, és ott az ő ueiuel vadac módgyara él vala az hegyeken, és fűueknec gyökereit éſſic vala, hogy magokat meg ne ferteſitenéc.

VI. Reſz.

Az Ieruſálembeli templum meg fertezetteteic. Kénſeritetnec az Sidoc hogy el hadgyac az Iſten törvényet. Kőtrenetes kénockal kénoztatnac az kic az Iſten törvenye mellől nem akarnac el állani. Eleazarnac az halálnac el ſenuedéſében való álhatatoſſága iratcacic meg.

1 NEm ſoc idő múluán el kül de az király egy neminemő Athenasbéli vén embert, ki kéſieritene az Sidokat házáioknac és az Iſtennec törvényét el hadni, hogy azockal ne birattatnánac.

2 Es az ki az Ieruſálembéli templomot meg vndokitaná, és azt Olympiai Iupiterénec: azt pedig melly Gazarimban vala, à mikép pen à helynec lakozói kéuañyác vala, vendég fogadó Iupiter templomának neuezné.

3 Nehéz és keſerues vala mindeneknec ez latorſágnac bę hozáſa.

4 Mert az templum az pogá-

noknac buijaſágáual és zabalodáſáual teli vala, kic az paráznác között henyélnec vala, és az ſient templumnac falai között paráznalkodnac vala az aſſiſioni állatockal: annac felötte az mellyec ſemmiképpen nem illenec vala, azokat viſiic vala bę.

5 Az óltáris az töruényben megtiltatott méltatlan dolgockal vala megrakua.

6 Es ſenki ſem meri vala az ſiombatot ſientelni, ſem házáinac innepét megtartani: ſem Sidónac ſemmiképpen magát mondani.

7 Vitettetnec vala pedig keſerues erőuel az király ſiületéſe napiánac minden hólnaponként való innepléſére, az báluányoknac áldoztatott állatoknac ételére: és mikoron az Bacchuſnac innepét ſientelnénec, kéſieritetnec vala az Sidoc boroſtyán koſoróban az Bacchus pompáiát iárni.

8 Annac felötte végezés méne ki az Görögöknec ſiomſiéd városirais Ptolomęuſnac tanáczából, hogy vgyan azon ſierzés és lakozás fel vetettetnec az Sidoc ellen.

9 Valakic pedig az Görögöknec rend tartáſára és erkölczére nem hailanának, megölettetnénec, annira hogy ſenki egyebet nem látna az ielen való nyomoruſagnál.

10 Kęt aſſiſioni állatoc hozatánac elő, hogy fiokat környül metéltec vólna: kic az czeczekre fel akaſztott gyermetskéieket viſeluén, az városon közönſégeſſen környül hordoztattanac, és az kő falról alá taſſitattanac.

11 Némellyec pedig mikor az közel való barlangokba futottac vólna, hogy az hetedic napot titkon meg ſientelnéc, mikor bę vádoltattac vólna Philepnec, meg égetteténec, miuel hogy az ſientſéges napnac diczőſége miatt magokat féltéc meg ſegiteni.

12 Ennec okaért kérem azokat kic ez könyuet fogiác oluaſni, hogy ez háboruſágoc miatt el ne röttennyenec elméiekbę: hanem inkáb gondollyác meg hogy èffę le bűntetéſec nem az mi nemzetünknec veſiedelmére, hanem ſenitekért rendeltettec.

13 Es annac felötte nagy ió akaratnac iele, hogy nem hoſſiú idő engettetett kegyetlenkedni az Iſtentelen embereknec, hanem czac hamar meg bűntettenec.

14 Mert nem vgy czelekeſſic Iſten mi velünc, mint egyęb pogányockal, kiknec bűntetéſeket ſoc ideig halaſztya, mind addig miglen az ő bűnöknec mértékét fel töltic: hogy minkeris az után bűntetne, minec vtánna az bűnnec ſokſágat fel raktuc.

15 Ennec okaért mi tőlünc az ő irgalmaſſágát meg nem vonſia: az ő népét pedig ſierentſétlen eſeteckel meg dorgáluán, el nem hadgya.

16 De ezec intéſnec okaért legyenec eddig tőlünc módatua: moſt ezec után az beſiédre kelly viſia tęrni.

17 Eleazar egy az fő irás tudóc közzül, ki immár vén ember, és ki ortzáiának ábrazatty áual tiſi-

teſſéges

tességes vala, sáját még nitnia, es az disinó húsba enni késieritetic vala.

18 De ő az diczőséges halált inkáb válasituán az gyülöséges élet nél, az gyötrelemre szábad akarat tya sierint mégyen vala.

19 Mindenec láttára meg haytuán magát, az mint kell azoknac elő állanioc, az kic meg meric magokat óltalmazni az ollyanok tól, mellyeket nem szabad meg kóstolni, az életnec szerelmeiért.

20 Továbba az kic az hús ételnec feiedelmi valának, az férfiunac régi ismeretségeiért ötet fel felé viuén, kéric vala hogy ő magánac olly húst késituén, mellyet szabad vólna néki enni, tétetné mintha az királytól meg parantsolt áldozatoknac húsát ené

21 Hogy ecképpen az halált el távoztatná, és az régi vęlec való barátságért irgalmasságot nyerne.

22 Amaz pedig tisztességes, és az időhöz s. az vénségnec tettetes vóltához méltógondolatot kezduén: és immár tekintetes ősi léuén, és gyermekségétől fogua való nagy ió maga viseléséne c czelekedete essébe iutuán, az Istentől sieresitetett szent törvénnec, végezése sierint, mindgyárt felele, és mondá, hogy ő kęsi vólna mindiáráft az koporsóba menni,

23 Mert vgy mond nem illiç az én időmhöz az tettetés, mellyből soc ifiac alituán hogy immár az kilentzuen esitendős Eleazar, az külső pogányoknac rend tartására állott vólna.

24 Ők is az én tettetésemért, és az egy keués ideig való életemnec általa én általam meg czálattatsanac, és énis vénségemnec vtálatos ságot és gyalázatot szerezzec.

25 Mert ha szinte mostan az embereknec büntetésétől meg szabadulokis, bizony az mindenhatónac keze előtt sem éluén sem haluán soha el nem szaladhatoc.

26 Annac okaért most bátorsággal meg haluán, az mint illic az vénséghöz, vgy czelekedem.

27 Az ifiaknac pedig szép példát hagyoc, hogy az szent és tiszteles dő törvényekért bátran és álhatatosan mennyenec az halálra. Mikor ezeket mondotta vólna, legottan az gyötrelemre indúla.

28 Az kic pedig ötet viszic vala, az ő elméieket az ió akarattól mellyet az előtt egy keuéssel hozzá mutattac vala, gonosi akaratra fordítác, az oda fel meg mondott siókért ötet bolondnac véluén.

29 De az à vereség között immár meg akaruán halni, fohászikoduã, az Wr, vgy mond, kinél vagyon szent esméret, tudgya, hogy mikor az haláltól meg szabadulhattam vólna, testemben meg ostoroztatuán kemény faydalmakot szenuedec, elmémuel ped g az kinokat az ő tisztelетiért örömest el szenuedem.

30 Es ez ecképpen végezé el életét, és az ő haláláual nem czac az ifiaknac hanem egyebeknekis az ő nemzetségi közzül nagy sokaknac, az ő halálát álhatatos elménec és erősségnec példáia gyalánt hagyá.

VII. Reſz.

Meg iratnac az hét attyafiaknac az Iſten tőrvény emellet való bemutadáſok az ő anyok kal egyetemben.

1 TÖrtenéc pedig hogy hét attyafiac añiockal éggyűt meg fogattatuán, diſinó húſt kéſieritetnénec enni az királytol, veſſiőckel és oſtorockal oſtoroztatuán, mellyet nem ſabad vala enni.

2 Kic közzül éggyic az leg elſő igy ſióla: Immár mit akarſi kérdezni, auagy tudakozni mi tőlünc? mert mi kéſiſiebbec vagyűc meg halni, hogy nem mint az mi házánkbéli tőruénieket el hadni.

3 Ackor az király haraggal fel geriede, és hagya az ſerpenyőket és vas fazekákot fel forradni: kic mindgyárt meg gyuitatuán,

4 Leg ottan az ki előſter ſióllott vala, hagyá nyeluét ki merzeni, és őtet bőrét le vonuá, kilſő teſténec tagaiban meg czonkitani, az tőb attyafiainac és annyoknac láttára

5 Az vtán minden tagaiban haſiontalanná tértetuén, meg lélekzetet véuén, az tűzhőz hagyá tenni, és ſerpenyőben égetni: Touábba mikor annac az ſiaga az ſierpenitől ſiellel el hatná, amazoc egy máſt annyockal intic vala az álhatatos halálra való ménéſre.

6 Es igy ſiólnac vala: Az Wr Iſten láttya ezeket és bizon vigaſitaláſt a véſien mi bennünc, mikép pen az nép előtt czinált énekben mondgya Moſes: és az ő ſió'gain magát vigaſitallya.

a: Az az, meg bűntetuen az mi elleſegünket vigaſztaláſt veſien, Deut. 32.

7 Mikor eképpé hólt vólna meg amaz elſő, és az máſodic az czufoltatáſra vitetnéc, amazoc az ő feie bőrét haiaſtól le vonuán, kérdic vala ha ennéc (az diſinó húsban) minec előtte tagonként teſte el vagdaltatuá, meg bűntetteténec

8 De ő hazáia nyeluén feleluén, Semmiképpen nem, monda. Ez okaért az vtán ezis azonként ſien uede, mellyet az elſő.

9 Es meg akaruán immár ſiinte halni, monda: Vgy vagyon hogy te kegyetlen hóhár ez jelen való életünket el veſied: amaz világnac királlya pedig minket kic az ő tőruéniéiert meg halunc, fel támaſit az őrőc életnec fel támadáſára.

10 Ez vtan pedig az harmadic, mikor őis czufoltatnéc, nyeluét mellyet kéuánnac vala, leg ottan ki nyuituán, és kezeit bátorſággal ki nyuituán.

11 Bátorſággal monda: Ezeket az ęgből vettem, vgyan ezeneket meg vtálom az ő tőruéniért, az kitől reménlem hogy én iſmet viſiſia veſiem.

12 Vgy hog ő maga à király azockal kic ott valánac, az iſſiunac bátorſágát czudalná, ki azokat az győztelmeket ſemminec tartaná.

13 Ezis meg haluán, az negyediket azon győztelmeckel kinozzác vala.

14 Ki immár halálához közel léuén, ècképpen ſióla: Kéuánatos dolog, el vetuén az emberi reménſéget, az Iſtenébe győnyörkődők nec, várni Iſtentől azt az fel támadáſt, mellyel őc életre viſiſia hiuat

taſſanac:

taſſanac: mert néked nem léſien arra az életre való fel támadáſod.

15 Az vtan midőn az ötödic elő hozattatuán gyötrettetnéc, az királyra nézuén.

16 Te vgy vagyon, vgy mond, az embereken hatalmat véuén, maga rothadando vagy, az mi néked tetzic azt czelekeded: de ne alítſad hogy az mi nemzetünc az Iſtentől el hagyattatott.

17 Váry czac pedig, és az ő nagy hatalmát láſd meg, miképpē fogtégedet és az te maradékidot gyötörni.

18 Ez után pedig mikor az harodic elő hozattatuán, immár meg akarna halni, Ne téuelegy, vgy mond, vakmerőképpen: mert mi ezeket mellyec méltóc czudára, mi magunkért ſzenuedgyüc: mint kic az mi magunc Iſtene ellen vétkeztünc.

19 Te mind az által ne aliczad hogy bűntetés nékül és boſſúú állás nékül fognál iőuendőre lenni, mint ki Iſtenuel igyekeztel hadakozni.

20 De felőtte igen czudalandó vólt az annyoc, és mélto örőcké valoió emlekezetre, ki azon egy nap az ő hęt fiának veſiedelmét látuán, engedelmes és erős ſiuel nézhette, az reménſégekért mellyeket az Wrbā helheztetet vala

21 Mert azoc közzül mindeniket tulaydon nyeluén inti vala, tellyes léuén álhatatos léleckel, és az áſiſioni állati gondolatott férfiui elmétuel fel ſerkentuén, ezt mondgya vala.

22 Mięmő vólt az ti eredettec az én méhembe én nem tudom: ſem lelket ſem életet néktec nem adtam, ſem az éltető állatokat mellyekből áll mindenitec, nem én czináltam őſſue.

23 Hanem ez világnac teremtője ki az embert az ő eredetébe formálta, és mindeneknec nemzéſét találta, azon viſiontag néktec mind lelketeket ſ mind életteket megfogia adni, kic az ti életeteket moſt az ő törtuéntért megvtál lyátoc.

24 Antiochus pedig alítuán magát megvtáltatni, és az ötet feddő beſzédet eſzébe véuē, midőn męg vgyan vólna à leg kiſſebbic, nem czac ſióual inti vala, hanem añac felőtte erős eskűuéſſelis bizonittya vala, hogy ötet gazdaggá és bódoggá téſzi, ha az házának törueny étől el ſiakadna, és annac felőtte ötet barátty ának tartya, és aiándekokat adna néki.

25 De mikor az iffiu ſemmit abban nem fogadna, az király elő hiuá az annyátis, inti vala hogy az iffiunac meg maradálára tanáczot adna.

26 Ki, mikor ötet amaz ſokáig kéſieritette vólna, igeré magát hogy fiával el hiteti.

27 Hogy pedig ahoz közelb męt vólna, az kegyetlē hatalmaſt meg neuetuén, hazáia nyeluén igy ſióla: Könyörűlly raytam fiam, ki tēged kilentz hólnapig az én méhē ben hordoztalac, ki három eſzten deig ſioptattalac, ki fel tartottalac, és ſiinte ez ideig hoztalac, és fel neueltelec.

28 Kéuánom tőled fiam, hogy az menybe-fel nézuén, és az földet ſ mindeneket az mellyec abban vadnac meg ſiemleluén, eſmérd meg hogy Iſten azokat ſemiből czinálta, és vgyan azonképpen teremtette az emberi nemzetetis

29 Ezekről ne félly, de méltoztasson magadot az te attyádfiaihoz, az halált vedd-fel: hogy egy könyörületeſſégbe foglallyalac titeket.

30 Ezeket mikor meg ő ſiállana: kit vártoc, vgy mond az iffiu? Az király parantſolattyának nem engedec, hanem inkáb halgatom az törueńnec paranczolattyát, melly az mi attyáinknac adatott Moſes által.

31 Te pedig ki minden gonoſſágnac találója vókál az S. doc ellen, az Iſtennec kezeit ſoha el nem kerülheted.

32 Mi ezeket az mi bűneinkért ſienuedgyűc.

33 Hogy ha dorgáláſnac és tanitáſnac okaért az élő WR mi reánc valamenire meg haragutt, viſſontag mind az által az ő ſiólgaihoz meg engeſſzeltetic.

34 Te pedig Iſtentelen, és minden embereknél latrabb, ne fuual kodgyál fel magadban vakmerőképpen, bizontalan reménſéggel fel gerieduén, az mennyei Iſtennec ſiólgaira vetuén kezeidet.

35 Mert még az mindenható, és reád nézö Iſtennec ítéletétől meg nem menekedtél.

36 Mert az én attyámfiai rőuid faidalmat ſienuedue, az Iſteni élet nec ſiőuetſégébe vadnac őröcké, te pedig keuélſégednec igaz büntetéſére adatol az Iſtennec ítéleti által.

37 En pedig mint az én attyámfiai mind teſtemet mind életemet házamnac törueniért adom, az Iſtent ſegitſégől hiuán, hogy ő rőuid időn kegyelmes légyen az mi nemzetünknec, és hogy te az gyötrelmec és oſtoroc közőt vallyad, hogy czac ő az Iſten.

38 En beńem pedig és az én attyá fiaiban à mindenhatónac haragja ſiünnyéc meg, melly méltan vetteted mindé mi nemzetünkre

39 Ackor az király haraggal meg indúluán, és hogy ő meg czufolta tott vólna, nehéznec tartuán, ez ellen keméńben és kegyetlenben tarta magát.

40 Ezokaért ezis tellieſſéggel az Wrba bizuán, tiſztán hala meg.

41 Leg vtólſſor pedig fiai után az annyoc végezé el életét.

42 Az Báluánnac áldoztatot elédeltől, és az röttenetes kénzáſoktól, eddig elég légyen az beſiéd.

VIII. Reſz.

Iudas Machabęus ſereget gyűit. Nicanore erőſſen megveri, és az nyereſéget nagy örömmel és hála adaſſal el-oztya. Nicanor nagy Negyennel és gyalazatal Antiochiába ſalad.

1 TOuábba Iudas Maccabęus és az kic társól adtac vala magokat ő hozzá, titkon az kaſtélyokba bę ménuén, az ő rokonokat az társaſágra ki hijác vala: és mikor azokat kic à Sido törueńyben meg maradtac vala, melléiec vettec vólna, hat ezer emberig telénec.

2 Segit-

2 Segitségöl hijác vala pedig az Wrat, hóg az mindenektöl meg nyomorgattatott népet meg tekintené: és az Istentelen emberek töl meg ferteztetett, és meg rontattatott templomon, az földig le rontatott városon könyörülne: és hogy az ö hozzá kiáltó vért meg halgatná.

3 És meg emlekeznéc az ártatlan kiczin gyermeczkéknec méltatlan halálokról, és az ö neuén tett siidalmakról, és az ö haragiát mutatná meg az gonosságoc ellen.

4 Maccabęus ezokaért mikor sereget gyüitött vólna, sienuedhetetlen vala az pogányoknac, minec vtánna az Wrnac haragia irgalmasságra fordúlt vólna.

5 Mert városokat és kastélyokat nagy hertelen meg ötuén azokat fel gyuitya vala, és alkolmatos helyeket el foglaluán, nem keues ellenséget, futamtat vala el.

6 Kiuálképpen pedig az eczakai időnec alkolmatosságáual él vala ez illyen dolgokban: és az ö vitęzségénec hire mindenüt el teriedet vala.

8 Ez okaért látuán Philep, hogy ez férfiu lassan mind öregbednéc, és gyakran ieles ió sierentés dólgokat czelekednéc, Ptolomęusnac Cœlesyriánac és Phœniciánac tisztartóiának irá, hogy az király dolgait megsegitené.

9 Ő pedig válasituán az Nicanort az Patroclus fiát az ö fő baráti közzül, el külde, és mellé adá idegen elegy nemzetségből gyüitött húsi ezer embert, hogy az egési Iudęusoknac nemzetét el törlene: melléie adá annac felötte az ió hadakozó férfiat Gorgiast, ki az vitęzi dologban igen gyakorlatos vala.

10 El halasitotta vala pedig az adónac megfizetését, mellyel az Romaiaknac azkirály tartoznéc, tudni illic két ezer talentumot, hogy azt az Iudęusoc fogságából tellyesitené ki.

11 Ezokaért leg ottan az tenger melléki városokhoz küldé, kic az Sido raboknac véuöit ki hinác, kilentzuen rabokat igéruén egy talentumért hogy adna: nem vár uán à bosisin állást, melly az Mindenhatótól reá köuetkezędö vala

12 Maccabęus pedig az Nicanor iöuéséről bizonyos léuén, mikor az öueinec meg ielentette vólna az ellenségnec iöuetelit.

13 Nemelly féluén, és az Isten bosisiú alláságban kętelkeduén, magokat el lopuán sięllel futnac vala.

14 Némellyec pedig valami náloc meg maradot vólt, el aduán, egyetembe könyörögnec vala az Wrnac, hogy meg tartaná azokat, kiket az Istentelen Nicanor az ö siembe menése előtt el adott vólna.

15 Mellyet ha ö éröttec nem mienelne, mind az által az Atyáckal sereztetett siöuetségekért czelekednéː és az ö sient és felséges neuéért, mellyről neueztetnénec.

16 Maccabęus pedig az ösiue gyüitöt társait, kic hat ezeren valának siám sierint, inti vala hogy az ellenségtől ne félnénec, se à po-

gányoknac ſokaſágától, kic hamiſsan támadnának ráioc, ne röttegnének, hanem erőſſen vínának

17 Siemec előtt tartuán mind az ſiralmat, mellyel az ſient hely Iſtételenől és mélratlan illettetett, mind az meg czufoltatott városnac boſſúiát, mind pedig az eleiktől ſiereztetett polgári társaſágnac tel'eſſéggel való el fordítását.

18 Vgy vagyon, vgy mond, hogy azoc fegyuerekben és egyetembe vakmerőſégekben biznac: mi pedig az mi bizodalmunkat az mindenható Iſtenben helheztettyűc, ki azokat kic mi reánc iönec, és még mind ez egéſi világotis czac egy intéſéuel le vetheti.

4. Reg 19. 19 Annac felőtte nékic az ſegitſégeket elő ſiámlálá, mellyeckel vólt vólna Iſten az előtt az ő eleiekhöz: és aztis mellyel Senacherib alatt ſiáz nyóltzuan öt ezeren veſitenec.

20 Annac felőtte Babyloniában az Galatabélieckel való hartzot: holott mikor az dologra költec vólna, és nyóltz ezeren négy ezer Macedoniabélieckel őſſue gyűltec vólna: az Macedoniabeliec tartoztatuán magokat, czac nyóltz ezeren ſiáz és húſi ezer embert ő'tenec meg, az menyből nékic kű'detett ſegitség által, mellyből ſoc haſinokat nyertec vólna.

21 Ez beſiedéckel mikor őket megbátoritotta vólna, és törvényekért ſ hazáiokért kéſiſiec vólnánic meghalni.

22 Négſe é oſztá ſeregét: melléiec aduán az ő attyafiait, Simont, Ioſephet, és Ionathaſt, kic mindenic ſeregben az nép előtt vólnának, kinec mindenikénec ezer és öt ſiáz embert ada, és azon népnec hadnaggyáuá téué Eleazartis.

23 Es mikor előttőc az ſient könyűből oluaſott vólna, és ielől ezt adta vólna, ISTEN AZ MISEGITSEGŰNC: az elſő ſeregnec hadnagya hartzot kezde Nicanorral.

24 Az mindenható pedig megſ g tuén őket, az ellenſégben kilentz ezernél többet ölénec meg: nagyob részét pedig az Nicanor hadának meg ſebeſitéc, és tagiokba meg czonkitác, és mindnyáiokat futni kéſieritéc.

25 Azoknakis pénzeket el nyeréc, kic az ő meg véuéſekre jöttec vala, az után mikor őket eleggé kergettec vólna.

26 Az időtől meg bántatuán megtérénec, mert ſiombat eſti vala, annac okaért nem ſokaig kergetéc őket.

27 Hanem fel ſieduén az ellenſégfegyuert, és meg foſituán őket, az ſiombat napnac ſienteléſére adác magokat, nagy diczéreteket és hálákot aduán az Wrnac, hogy m g tartotta vólna őket az napig, tudni illic az ő irgalmaſſágának napjá'g, melly irgalmaſſága vijonnan ſállána ráioc.

28 Az Siombat után pedig az nyereſégnec egy réſzét, az erőtlenec knec, özvegyeknec és árvákna oſztuán, az többit egy más között és gyermekec között el oſztác.

29 Ezec

29 Ezec meg léuén, és közönségei könyörgéſt hagyuán, az irgalmas Wrat imádác, hogy minden örökké megengeſiteltetuén lennec az ő ſiólgaihoz.

30 Es öſſue aduán magokat azokrat ámaduán, kic Timotheuſſal es Bacchideſſel valának, húſz ezernél többet ölénec meg: és nagy magas erőſſégeket nagy ió ſierentſéuel meg véue, ſoc prędát oſztánac el egymás közöt, az erőtleneket, áruákot, özuegyeket, és az vénekeris egyenlőué téuéc magokhoz azoknac el oſztáſában.

31 Az ellenſégnec fegyuereket annac felötte ſiorgalmatoſſan öſſue ſieduén, alkolmatos helyekre téuéc el: és az ragadománnac meg maradot réſziétleruſálémbe vitettec

32 Meg öléc annac felötte Philarceſt az tiſztátalan férfiat, ki az Timotheus pártyán vólt, és ſoc bántáſſal gyötrötte vala az Sidokat.

33 Azonképpen mikor az győzödelemnec inépét ſientelnéc házáiokban, Caliſtheneſt, ki az ſient kapukot fel gyuitotta vala, mikor neminęmő házatskába ſialadott vólna, tűzet vetuén aláia meg égetéc: melly dologban ő az ő Iſtentelenſégénec iutalmát vette.

34 Amaz lator Nicanor pedig, ki az Sidoknac el adáſára ezer kalmarokot hiuott vala ki.

35 Azoktól az kiket nem bötſüll vala, Iſteni ſegitſéggel meg veretetuén, le téuén az nagyſágos öltözetet, az nagy tengeren mint egy ſiökött ſiólga egyedöl méne Antiochiaba, el veſztuén az hadat, és felötte igen ſierentſétlenöl viſeluén dolgát.

36 Es az ki igérte vala, hogy az Romaiac adóiát az Ieruſálembéli foglyokból ſierzi meg, meg izene azoknac, hogy az Sidokért Iſten viaskodic, és azoc azért nem eſtec ſebekbe, mert az Iſtentöl rędeltetett töruénieket köuetnéc

IX. Réſz.

Antiochus Perſepolis városat meg akarván vetni, az benne valóktól meg veretteticc Viſſatęrében az vton Iſtentől meg veretteticc, aműra hogy az fergektől emésztetnéc meg, tétet betegſégében Pœnitenciát és könyörög, végre meg hal.

1 VGyan azon idő táyba Antiochus Perſiának tartománibol ſiégyen valláſſal iött vala meg.

2 Mert bę ménuén az városba melly Perſepoliſnac neueztetic, az templomot ſientſég töréſſel igyekezte meg foſitani, és az városſt el foglalni: ezokaért mikor az fel inditatot köſſég fegyuerre költ vólna, maga oltalmáiért, tőrtenéc hogy Antiochus az ðueiuel az ott lakóktól meg futamtatuán rútul menne viſſa.

3 Mikor pedig Ecbatanában vólna, hirt hozánac néki Nicanornac és Timotheuſnac dólgairól.

4 Annac okaért annira felgeriede haragia, hogy az kiktöl el futamtatott vala, azoc ellen való boſſiuiátis az Sidokon akaria vala ki tölteni, ennec okaért hagya à ſiekér vezetőnec, hogà louakot ſiüntelen haytuán ſietne az útat el végezni, miuel hogy az mennyei itélet kénſieriti vala őtet: mert azt

mondot-

mondotta vala,hogy Ieruſálemet az Sidoc temetõ helyéué téſſi.

5 De az Izraelnec mindenható Wra Iſtene,gyógyúlhatatlan és titkos czapáſſal meg veré õtet: mert még mikor az beſiédeket ſiólná az béleknec orvoshatatlan faydalma ésbelſõ tagainac keſerues gyõtrelmi el foglalác.

6 Ezt pedig igen igazán ſienuedé: mint ki ſoc és vij kinzáſockal gyõtrõtte egyebeknec béleit.

7 Õ mind az által az õ kérkedſégétõl meg nem ſiũnic vala, hanẽ keuéliſéggel még inkáb fel fuualkodic vala elméiében, tüzet fuyuán az Sidokra,paranczoluán ſiólgainac hogy ſietnénec az vtat el végezni: történéc pedig hogy az ſiekerrõl, mikor hertelen vitetnẽc, le eſnéc:és nehez eſéſſel illettetuén, minden teſténec tagainac õſſue romláſáual gyõttrettetnéc.

8 Ez okaért à ki azt alíttya vala, hogy az tenger habiainac paranczolhat,az nagy keuélyſégnec miatta,melly emberi módnac felõtte vala,és ki véli vala hogy az hegyeknec nagyſágokat,és magaſſágokat ſerpenıõbe teheti,az à fõldre le vettetuén ſaraglyán vitetic vala, az Iſtennec hatalmaſſágát magában meg mutatuán.

9 Vgy hogy az Iſtentelennec teſtébõl ſérgec forranánac, és még éltében az faydalmakban és kinokban húſai le eſnénec, és az õ rothadáſának vndoc bũzi az egéſi hadnac nehéz vólna.

10 Annira hogy à ki egy keuéſſel az elõtt az egnec czillagit láttatic vala érni, azt az el ſienuedhetet len bũznec nehéſſege miatt ſenki nem hordozhatná.

11 Ackor kezde az ſoc ſebeknec miatta az õ keuélſégénec ſokſág tól meg ſiũnni,és az Iſten oſtornac általa magát meg eſmérni, mikor minden ſiem pillantásban az faylalmac õ benne neuekednec.

12 Es mikor még õ magais az õ maga bũzit el nem ſienuedhetné, ezeket ſiólá: Méltó dolog hogy az ember Iſtẽ alá vetteſſéc:és nem ió halandó embernec keuély gondolatockal magát õ hozzá haſonlitani.

13 Kéri vala pedig az à lator az õ rayta nem könyörülõ WRat, monduán.

14 Hogy õ amaz ſient várоſt ſiabaddá téſſi,mellybe mégyen vala nagy hertelen haraggal, hogy az fõlduel egyeneſſé tenné azt,és közönſéges temetõ hellyé tenné.

15 Es hogy az Sidokat mind az Athenasbélieckel egyenlõcké tenné, kic feliil az elõtt azt végezte vala,hogy koporſóckal ne tiſiteltetteſſenec,hanem mind gyermekeſtõl az madaraknac és vadaknac hányattaſsanac.

16 Az ſient templomot pedig, mellyet meg foſitott vólna az elõtt,nagy ſiép aiándékockal ékeſiti, és az ſent edényeket mind meg adattya,és azokat meg ſokaſitattya:és annac felõtte az áldozatokra rendeltetett tõrvény ſierint való költſégeket az õ iõuedelmiből adna.

17 Ezek-

17 Ezeknec felötte hogy ő Sidolenne, és minden lakozható tartományokat, az Istennec hatalmat hirdetuén el iárná.

18 Toudbba mikor az faydalmoknac semmi siűnése nem lenne, (azért mert az Istennec igaz itélete reá támadot vala) maga felől kętsegbe esuén, ez alatt való leuelet irá az Sidoknac, mellyben illyen könyörgés vala.

19 Antiochus király és feiedelem, az Sidoknac ieles polgároknac nagy soc békeséget, egességet és bódogságot (kéuán.)

20 Ha ti és az ti gyermektec egességben vattoc, és az ti dolgaitoc az ti kéuánt akarattoc sierint vadnac, bizony az Istennec nagy hálákot adoc, az menybe vetuén reménségemet.

21 Noha én betegségben valéc, mind az által az ti én hozzám való tisitességtekről ió akaratotok ról örömest és szeretettel emlekeztem meg: mig pedig az Perſiai tartományokból meg tęréc, nehéz betegségben esuén, siűkséges dolognac alitottam, hogy mindeneknec közönséges megmaradásokra gondom lenne.

22 Nem hogy magam felől kętségbe esném, hanem hogy remén ségem léuén az gyógyúlasban.

23 Meg gondollyam hogy az én atyámis, az időkben mellyekben az felső tartományokra hadat vitt ő vtánna valót rendelt.

24 Hogy ha valami reménség kiuől történt vólna, auagy ha valami keseruesb dolog izentetett vólna, à kic az tartomáńt lakiác, tudván kié vólna à birodalom, semmiképpen meg ne háborodnának.

25 Annac felötte meg gondoltam, hogy à siomsiéd feiedelmec az alkolmatosságra vigyázuán az dolgoknac végét váriác: ez okokért fiamot Antiochust királlyá választottam, kit ti közzületec sokra biztam, mikor ez felső tartományokba iöttem, és ő nékijs leuelet küldtem illyen példáual, mellyide alá meg vagyon irua.

26 Ez okaért intlec titeket és kérlec, hogy meg emlekezuén az ió tétemenyekről az kiualtképpen való ió akaratot meg tarczátoc, mellyel én hozzam és az én fiamhoz vóltatoc.

27 Mert reménlem hogy az én akaratomat köuetuén, maga mertekleteséggel és tisitességgel fog engedni néktec.

28 Toudbba az à gyilkos és Isten káromló, azon keserüségeket sienuedúén, mellyeckel egyebeket illetett vala, hazáia kiuől bú doštába az hegyec között nagy nyomorúlt śęle halállal végezé életét.

29 Az ő testét pedig el vitetteté az ő vęle eggyűt neueltetett Philep: ki az Antiochus fiától féluén, Ægyptomba az Ptolomeus Philometorhoz méne.

X. Rész.

Mathathias el foglallya az várost és az templomot. Befélli az Antiochus Euparor historiáit. Hadakoznac az Sidoc az Idumęusoc ellen. Timotheus Sido országra mégyen, kiuel Iudas meg ütközic, meg telenner ők feriamenyből az Iudas segitségére. Meg öletnie az Timotheust.

1 Az

1 AZ Machabeus pedig és az ővei, az Wrnac vezér léséből az templomot és az várost visisia véuéc.

2 Es az piátzon való idegenektől czinált óltárokat, és kápolnakotis el rontác.

3 Es mikor ki tisitituán az templomot más óltárt czináltac vólna, és az tűz űtő kőuekből tűzet vettec vólna, áldozatot téuénec az város meg vetele vtán két esitendőuel és hat hólnappal, és ió illatot tőnec, és az gyertyákot az sient kenyereckel egybe el rendeléc.

4 Mikor ezeket miueltec vólna, artzal le borúluán könyörögnec vala az Wrnac, hogy többé effele gonosságba ne esnénec: hanem ha valamikor vétkeznénec, kegyelmessen dorgaltatnának meg ő tőle, se az Isten káromló pogányoknac és idegeneknec ne adatnának.

5 Es az melly napon az templom az idegen pogányoktól meg vndokitatott vólt, azon napon lőn azon templomnac tisitulása: melly annac az hónac husion őtődic napia vala, melly Casleunec mondatic.

6 Ackor pedig örömmel nyóltz napokat inneplénec, mint egy sátoros innepeket, meg emlekezuén hogy nem régen az sátoroknac innepén az hegyekben és az barlangokban nyomorgottac vólna.

7 Annac okaért borostyán kosiorókat, siép ágakat, és annac felőtte pálma ágakat tartuán kezekben, énekeket énekelnec vala annac, ki elő menetet adott vólna nékic az ő helyeknec megtisititására.

8 Es közönséges végezéssel és tanáczal rendeléc, hogy azoc az nyóltz napoc az egési Sido nemzetség között meg sienteltetnénec minden esitendőnként.

9 Es az Antiochus Illustrisnac életének vége igy vólt.

10 Immár pedig az Antiochus Eupator dolgait besiéllyüc meg, ki amaz Istentelennec fia vólt, az hadac miatt lett vesiedelmeket bé foglaluán.

11 Ki minec vtánna az királyságba ült vólna, egy neminémő Lysiast tön feiedelemmé, ki Cœlesyriának és Phœniciának fő tisitartóia lenne.

12 Mert az Ptolemeus ki Macronnac hiuattatic vala, meg akaruán tartani főképpen az Sidokhoz való igasságot, az ő raytoc tétetet bosisiúságért, azoknac dolgokat békeséggel igyekezic vala forgatni.

13 Mikor ezokaért az Eupatornál barátitól be vádoltatott vólna, és gyakran mondattatnéc arúlónac, hogy az Philometortól reá bizattatott Cypruſt el hatta vólna, és hogy ő az Illustris Antiochushoz ment vólna: és mikor semmi tisitességes birodalma nem vólna, elméiénec keserűsége miat minec vtánna mérget vőtt vólna bé, meg hala.

14 Gorgias pedig ez helyeken feiedelmé

feiedelmé rendeltetuén, fogadott hadat tart vala, és az Sidoc ellen hadakat kéſit vala.

15 Vęle egyetembe az Idumęuſokis, kic nagy erőſſégeket birnac vala, az Sidokat bántyác vala: és azokat kic Ieruſálemből ki üzettetnec vala, bę fogaduán, amazokat ſiüntelen haddal igyekezic vala nyomorgatni.

16 De azoc az kic Maccabęuſt kőuetic vala, mikor könyörgéſt téuén Iſtent imádtác vólna, hogy nékic ſegitſégől lenne, az Idumęuſoknac erőſſégére ménénec.

17 Es azokra nagy erőuel ménuén, és az erőſſégeket el véuén, mind azokat kic az kő falon viaſkodnac vala ellenec, el veſitéc, mind pedig az kiket elő találtac meg öléc, és el veſiténec vgy mint húſi ezer embereket.

18 Es mikor ſialadtac vólna vgy mint kilencz ezeren ket erős tornyokba, mellyekben valánac az ſiálláshoz minden ſiükſéges dolgoc.

19 Machabęus Simont és Ioſephet és Zachęuſt, és vęlec elegy ſokakat hagyuán azoknac ſiállá-ſára, az ártalmasb helyeknec meg ſiállá-ſára méne.

20 De az kic az Simonnal valánac, kic az pénznec ſieretői valánac, azoktól kic à tornyokat birjac vala, pénzuel el haitatánac: mert mikor hetuen ezer Gira ezüſtöt vettec vólna fel, némellyeket el hagyánac azoc kőzzül ſialadni.

21 Melly dolgot Machabęus meg értuén, öſſue gyűytuén az népnec feleit, azokat bę vadlá hogy az attyafiakot pénzen adtác vólna el, mikor az ő ellenſégeket el boczáttac vólna.

22 Őket pedig benne éruén az arúltatásbā, meg ölé: és mingjárt az kęt tornyokat el foglalá.

23 Es fegyuereckel és kezéuel mindeneket ſierentſéſſen czelekeduén, az kęt erőſſégben húſi ezer férfiaknál többet ölé meg.

24 Timothęus pedig ki az előtt az Sidoktól meg győzettetett vala, nagy ſoc fogadott vitęzeket és Aſianac ſoc louagit őſſue gyűytuén, vgy ió vala mint Iudęánac fegyuerrel való meg vetelére.

25 De Machabęus és az kic őtet kőuetic vala, mikor immár ő el közelgetné, az Iſtenhöz való alázatos könyörgéſre fordúlánac: és földet vetuén feiekre, és gyáſiba öltözuén.

26 Az óltár előtt való földre burúluán, imádgyác vala őtet, hogy ő hozzáioc meg engeſiteltetuén, ellenſége lenne az ő ellenſégeknec, és az ő ellene támadóknac Leuit. 26. ellenec támadóia az mint, az Törvényben vólna.

27 Ez imádſágot pedig el végezuén, fegyuert foguán, az városſtól killyeb ménénec: és hogy közeleb mentec vólna az ellenſéghöz, meg állánac.

28 Mihelyen pedig az nap fel ió-ue, mind kęt felől hartzot kezdénec: kiknec diadalmoknac és ió ſierentſés elő meneteleknec igéröie vala az Iſten: amazoknac pedig vezęrec tſac az ő vakmerőſégec vala.

29 Mikor pedig immár erőssen vijnának, láttatának az ellenségtől őt férfiac, kis bocsáttatac vólna menyből, kic arany zaboláiú louakon ůluén siépec valának, kiknec kettei az Sidoc előtt mennec vala.

30 Es közbe véuén Macchabęust fegyuerreckel óltalmazuán sebtől óltalmazzác vala, az ellenségre pedig nyilakot és meny ütő köueket haigálnac vala: Ezokaért mikor az látásnac miatta meg félemlettec vólna, háborusággal tellyessec léuén vágattatnac vala.

31 Es húsz ezer s. őt száz emberec, és annac felőtte hat száz loualoc öletének meg.

32 Ő maga pedig Timotheus Gazarába szalada, melly erős vár vala, melly helynec Chęreas vala tisztartóia.

33 Azt az erősséget az Machabęus pártyai husson négy napokon fekűuéc környül.

34 Az kic pedig benne valának, az helynec magasságába bizuán, felőtte Istentelen siidalmockal és méltatlan beszédeckel illetic vala őket.

35 Ennec okaért az husson őtődic nap el iőuén, az Machabęus iffiai az Istentelen siidalmac miatt elméiekben fel gerieduén, mikor vitęzi módra az kő faloc mellé mentec vólna, kegyetlenül mindent valakiket találnac vala: vágnac vala.

36 Egyebekis az kic kerűlue mentec vala fel az erősségbéliec ellen, az tornyokat fel gyűtyác vala: és tűzeket gyuytuán, az Istennec káromlóit eleuenen égetic vala meg.

37 Némellyec pedig az kapukot bę töréc, és bę boczátuán az több hadat az várost el foglalác: és az Timotheust ki egy neminęmő bárlangban el rőytezett vala, és az ő őtsét Chereat, és Apollophanest meg öléc.

38 Melly dolgokat mikor el végeztec vólna, az WRat diczéreteckel és hálá adásockal tiszteléc, ki Izraellel iól teńe, és nékic győzödelmet adott vólna.

XI. Rész.

Lysias igyekezic az Sidokat haddal meg rontani, kiknec menyből boczattatic segitségh, és az Lysiast meg verie, annyra hogy kéne feriternec az Sidockal bękessęget tenni. Emlekezic valami leuelekről, Lysiasnac az Sidokhoz, Antiochusnac Lysiashoz és az Sidokhoz, és az Romai kőueteknec az Sidokhoz irott leuelekről.

1 ES nem soc idővel az után Lysias az király gondviselője és rokona, és az ő tisztartóia, az illyenképpen lett dolgokat igen bánuán.

2 Egybe gyűytuén ugy mint nyóltzuan ezer embert, és mind az egési louagságot, az Sidoc ellen hadat támasita, gondoluán hogy az várost Görögöc lakó helyéué teheti.

3 Es à templomból kereskedést szerezhet, minęmőc à pogányoknac több kápolnai, és hogy az Papságbólis esitendőnként való kereskedést indit.

4 Az Istennec hatalmát semmiképpen meg nem gondoluán: ezokaért az gyalogoknac és louasoknac

ſoknac ſoc ezer ſiámaiual, és nyóltzuan Elephantockal, elméiében és okoſſágában fel fuualkoduán.

5 Es Iudçába bę ménuén Bethſuránál iáruán táborát, azt ſiorongattya vala, ki erös helyen czináltatott vala, és Ieruſálemhöz vgy mint öt futamatni földön vala.

6 Minec vtánna pedig az Machabęus pártyai meg értettec vólna, hogy amaz az ö erösſégeket meg ſiállotta vólna, öc és az köſſég egyetembe ohaytáſſal és ſiráſſal az WRnac könyörögnec vala hogy ió Angyalt küldené Izraelnec ſiabaditáſára.

7 Ö maga pedig Machabęus elöſiör fegyuert ragaduán, az többit inté, hogy éggyüt vęle az veſiedelmet fel véuén, az ö attyafiainac ſegitſégül lennénec.

8 Ackor éggyütt az városból vidamon ki üténec: mikor pedig męg nem meſiſie vólnának Ieruſalemtöl, meg ielenéc nékic egy feiér ruhába öltözött louas, az ö aranyas fegyuerét forgatuán.

9 Ackor pedig az irgalmas Iſtent diczéréc: és annîra meg bátoritatának elméiekben, hogy kéſiſiec vólnának nem czac az embereket, hanem az fene vadakotis, és vas falokat oſtromlani.

10 Ennec okaért el rendeltetett ſereggel el indúlának, kiknec menyböl vala ſegitöiöc: minec vtánna az WR ö raytoc könyörült vólna.

11 Es mikor oroſilány ſebeſſéggel az ellenſégre ütöttenec vólna, le húllatának azoc közzül tizen egy ezer gyalogokat, és ezer ſ-hat ſiáz louaſokat.

12 Mindnyáiokat pedig futni kéſieritéc, kic közzül nagy ſokan meg ſebeſeduén mezitelen ſialadának: ö maga pedig Lyſias vndoc futáſſal menté meg magát.

13 Es miuel hogy rauaſi ember vólna, minęmö kárt vallott vólna magába meg gondoluán, és egyetembe meg értuén hogy az Sidoc győzhetetlenec, miuel hogy az mindenható Iſten vólna ſegitöiöc.

14 Köueteket küldvén igeré, hogy ö minden igaz okoknac enged, és az királlyal el hitetuén az ö barátſágokra haytya.

15 Machabęus pedig az haſznot gondoluán, ielenté hogy ö mindeneket meg czelekedic, az mellyeket Lyſias kéuán vala: Mert valamit az Machabęus irua ada Lyſiaſnac az Sidokért, mind azokat az király meg engedé.

16 Mert illyen leuelet irt vala Lyſias az Sidoknac: Lyſias az Iuda népének békeſéget (kéuán.)

17 Ianos és Abeſſalom az ti köuetitec, kic az töletec irattatott parantſolatokat és kéuánſágokat nékünc meg adtác, kéuántác hog az mellyec azokban vadnac, meg adnánc.

18 Ezokaért valamit az királynac meg kellet mondani, én néki meg mutattam: kitöl, az mellyec lehetſégeſſec vóltac meg engedtettenec.

19 Hogy ha az mi dólgainkban az ti ió akarattokat meg tartandgyátoc, ez után énis minden ió elö meneteltecnec ſierzödie akaroc lennem.

20 Touábba minden dolgoc felöl parantſolatot adtam mind ezeknec, mind pedig az én köuetimnec, mellyeket elötökbe adgyanac.

21 Legyetec egeſſégben. Száznegyuén nióltz eſitendöben, „Dioſcorus hólnapnac huſion negyedic napián.

a: Vagy az Corinthuſi tizenötödic napiannac.

22 Az Király leuelében pedig ezec valánac: Antiochus király, Lyſiaſnac az ö attyafiának ió egeſſéget.

23 Mincc vtánna az mi attyánc az Iſtenekhöz vitetett, mi kéuánuán hogy azoc az kic az mi orſiágunkban vadnac, czendeſi állapatban léuén, dolgokat tegyéc.

24 Meg hallottuc hogy az Sidoc nem akarnac engedni azoknac az dolgoknac meg változtatáſának, mellyel attyám öket az Görögöknec rend tartáſára vitte vala, hanem inkáb akariac az ö ſierzéſeket meg tartani: és ennec okaért kéuánnyác hogy nékic az ö töruényec meg engedteſſenec.

25 Ennec okaért mi akaruán hogy ez nemzetſégis minden háboru nékül éllyen, rendeltüc hogy az templum nékic viſſia adaſſéc, és öc az ö eleieknec közönſéges ſierzéſéuel éllyenec.

26 Iól czelekeded ezokaért ha ö hozzáioc küldendeſi, és iob kezedet adod nékiec, hogy az mi akaratunkat meg iſméruén, ne bánkodgyanac, és örömmel élheſſenec az ö ioſiágokkal.

27 Az melly leuelet pedig az király iratott vala az Sidoc nemzetſégének, illyeten vólt: Antiochus király az Iuda tanáczának, és egyéb Sidoknac egeſſéget (kéuan.)

28 Ha egeſſégben vattoc, kéuánſágunc ſierint vagyon: mi egeſſégben vagyunc.

29 Menelaus nékünc meg beſiéllette, hogy ti házátokba meg téruén, az ti dolgotockal és erköltſtöckel akartoc élni.

30 Azoknac azért az kic hozzátoc mennec, à Xanthicus hólnapnac harmintzadic napiaig iob kezünc adatic nagy bizodalomual.

31 Hogy az Sidoc az ö életeknec módgyaiual és töruényeckel éllyenec, és ſenki ö közzöc ne bántaſſéc azokért, az mellyeket tudatlanſágból czelekedtec.

32 Menelauſt pedig vigaſitalni hozzátoc küldöttüc.

33 Legyetec egeſſégben, az ſiáz negyuen nyóltzadic eſitendöben, az Xanthicus hólnapnac tizen öttödic napián.

34 Küldénec az Romaiakis az Sidoknac illyen módon való irt leuelet: Quintus Memmius, és Titus Manlius az Romaiac köuetec, az Sidoc népénec egeſſéget (kéuánnac.)

35 Az mellyeket Lyſias az király rokona néktec engedet, azokat mijs iouá hadgyuc.

36 Az

36 Az minemő dolgokat pedig az királyra halasitott, azokról tanáczot tartuán, mindgyárt valakit külgyetec: hogy az mint hozzátoc illic, vgy végezzünc, mert mi Antiochiába mégyünc.

37 Ezokaért mentől gyorsabban valakiket küldgyetec, hogy mijs, mi légyen az ti értelmetec, megismériük.

38 Legyetec egességben, az siáz negyuen nyóltzad.c estendöben, az Xanthicus hólnap tizen ötödic napián.

XII. Rész.

Timotheus haborgatya az Sidókat. Az Ioppe városbéliekrt megh bötneti, kic az Sidokon nagy bosszuságot tötténec vala. Megh irattatna Iudasnac hartzai, mikor Timotheust kergetne. Timotheus megh fogattatik elsuenen, és ismét el boczátt atik. Gorgiast kergeti Iudas-ßée.

1 EZ siöuetségnec vtáña Lysias az királyhoz méne: az Sidoc pedig az ő földöc miuelésében vóltac foglalatosoc.

2 De az tisztartóc Timotheus és Apollonius Gennęusnac fia, annac felötte Hyeronimus és Demophon, és ezec kiuül Nicanor Cyprusnac tisztartóia, nem hadgyác vala öket czendesi állapatban élni.

3 Az Ioppe városbéliekis illyen méltatlanságot czelekedénec: mert mikor az ő náloc lakozó Sidokat intettéc vólna, hogy az ő töllöc késitetett hatókba feleségestől gyermekestől ülnénec, mintha vęlec semmi ellenkedésec nem vólna.

4 Es ezec az városnac közönséges végezésének engedtec vólna, (mint kic az békeségre igyekeznénec, és semmit nem gyanakodnánac,) mikor öket az mélységes tengerre vittéc vólna, vgy mint két siázat el buritánac bennec.

5 Azért Iudas mikor az ő nemzetségén esett bosszúst meg hallotta vólna, az vęle való ferfiaknac parantsolá hogy fegyuert fognánac, minec vtánna az igaz itélő Istent hitta vólna segitségöl.

6 Es az ő attyafiainac gyilkosira méne: és az portust éjel meggyűituán, és à haiókat meg égetuén, meg ölé azokat az kic oda az helyre futottac vala.

7 Touábba imuel hogy à helykeritett vólna, el méne vgy hogy ismét visilia térne, és mindenestöl fogua az Ioppe városbéliecket el törlené.

8 Mikor pedig meg értette vólna, hogy az Iamniabéliekis azon latorságot siándékoznác az náloc lakó Sidockal czelekedni:

9 Azokrais éjel reáioc ütuen, az portust az haióckal egybe fel gyüytá, annira hogy annac langia Ierusálemig meg láttátnéc, melly két siáz negyuen stadiumra vala onnét.

10 Onnat mikor kilentz stadiumra el siállott vólna, mikor Timotheus ellen akarna menni, reáia ütönec az Arabiabéliec öt ezer gjalogockal és öt siáz louagockal.

11 Es erös viadalt kezduén, mikor azoc kic az Iudással valánac, Isten segitségéből diadalmasoc lettec vólna, az meg győzettetett sátorban lakó Arabiabéliec iob

kezét kétic vala Iudaſtól, barmokat igéruén hogy ðc adnánac, és hogy egyéb dolgokban néki ſég tiegöl lennénec.

12 Iudas pedig mikoron meg gondolta vólna, hogy néki ſoc dolgokban haſinoſoc lehetnec, meg engedé hogy békeſég lenne köztöc: ezokaért iob kezeket véuén, azoc az ő ſátorokba takarodánac.

13 Reá méne egy neminémő városrais, melly hiddal és kő fallal környül keritet vala, mellyben ſoc fęle elegy nemzetec lakoznac vala, mellynec Caſpia vala neue.

14 Az kic pedig az várost biriác vala, az kő falaknac erőſſégébe, és az beñe való éleshöz bizuán, reſten óltalmazzác vala magokat, ſiidalmazuán az Iuda vitęzit, és olly káromláſockal és gyalázatockal ſiidalmazuán öket, mellyeket nem illic mondani.

15 Ackoron az Iuda vitęzi ez világnac nagy Wralkodóját ſegitſégöl hiuán, ki koſoknékül és minden hadi ſierſámoknac keſiűleti nélkül Ioſue ideiébe az Iérichot el forditotta vala, az kő falokat nagy ſebeſſéggel és kegyetlenül meg oſtromlác.

16 És meg véuén Iſten akáratyából az várost, olly öldökléſt tönec, kit beſiéddel ki nem mondhatni: annira hogy az ott álló tó, kinec ſéle két ſtadium vala, tellyeſnec láttatnéc vérrel.

17 Onnat mikor hęt ſiáz és ötuen ſtadiumra mentec vólna, Garacaba iutánac, kic Tobianuſoknac neueztetnec vala.

18 És az Timotheuſt à helyeken nem tapaſtalhatác, (mert az immár onnan hijába iáruán el ment vala,) de mikor az erős ſegitſéget hagyott vólna egy neminęmő helyen.

19 Doſitheus és Soſipater, kic az Machabęus hadában hadnagyoc valánac, oda ménuén, azokban kiket Timotheus óltalmúl hagyott vala, többet öltenec meg tíz ezer férfiaknál.

20 Mo Machabęus pedig el kéſituén az ő hadát, és azokat feregekbe rendeluén, Timotheus ellen ſiete, kiuel vala ſiáz húſi ezer gyalog, louas pedig két ezer ſöt ſiáz.

21 Timotheus pedig meg tudván az Iudas iöuetelét, ki küldé az aſſiony népeket és gyermekeket, és egyéb akadekokat az erőſſégbe, melly Carniumnac mondatic, miuel hogy olly hely vólna, mellyet vijni és ahoz hozzá menni nehéz vólna, az hozzá ménettelnec fiorosſágáért.

22 Továbba mihelyen magát az Iudaſnac elsö ſerege meg mutatá, meg röttene az ellenſég: és olly nagy félelem támada annac ielen való vóltából, az ki mindenekre nęz, hogy el futámtatuán, hirtelenſéggel ide ſ-touá ſialadoznánac, és ſokan ő magoktól meg ſértetnénec, és az ő magoc fegyueréuel által veretteténec.

23 Es mikor Iudas öket nagy buzgoſsággal üzné, és vágná az latrokat, harmintz ezer férfiakot öle meg.

24 Timo-

24 Timotheus pedig midőn Dositheusra és Sosipaterre találtvólna, felőtte czalárdúl kéri vala, hogy eleuenen botsátnác el, azért mert sokaknac siúlei, nemellyeknec pedig attyokfiai vólnánac nála, és hogy azoc el hagyattatnánac, ha ő meg ölettetnéc.

25 Mikor ezokaért soc besiéddel el hitette vólna őket, és fel fogadta vólna, hogy ő sérelem néikül meg adgya azokat: az ő attyokfiainac siabadulasokért, el boczátác őtet.

26 Az után Maccabęus méne Carniumba, és Atergationba, és ott husion őt ezer embert ölé meg.

27 Ezeknec futásoc és le vágattatásoc után, Iudas viué hadát az erős Ephron városára, melljet bir vala Lysias, és külömb külömb fęle nemzeteknec sokasága: holott erős iffiiac állanac vala az kőfalokon, és erősen hartzolnac vala, és ott siámsieri jaknac és nijlaknac nagy késiűlete vala.

28 Ezec mind az által az Mindenható Istent hiuán segitségől, ki az ő hatalma által el rontya az ellenségeknec ereieket, az várost erőuel meg vénéc: és az benne valóc közzűl husion őt ezerig ő lénec meg.

29 Onnan el ménuén Scythopolisra sieténec, melly Ierusálemtől hat siáz stadiumra vagyon.

30 Holott mikor az ottlakó Sidoc bizonitottác vólna, minemő ió akarattal vóltac hozzáioc az Scythopolisbéliec, és az vesiedelmes időkben meni emberséggel tartottac vólna őket.

31 Azoknac meg hálaluán, és őket intuén hogy az több időkbenis azon ió akarattal lennénec az ő nemzetéhöz, miuel hogy immár el közelgetne az heteknec innepe, Ierusálembe visśia ménénec.

4: Heteknec innepenec hutac á Pinkesd innepet muel hogy az husuet vtan betodbetbe ésett.

32 Mikor pedig el múlt vólna Pinkőst napia, Gorgiásra az Idumęusoc feiedelmére ménénec haddal.

33 Ki három ezer gyalogockal és négy siáz louasockal iőue ki.

34 Es mikoron meg vijttac vólna, történéc hogy az Sidoc közzűl valami keuesen el esnénec.

35 Touábba egy neminęmő Dositheus neuő louas az Bakenornac serege közzűl való, mikor az Gorgiást meg kapuan az ő ruháiánál fogua, azt el akarná vinni, akaruán azt az latrot eleuenen meg fogni: egy Thraciabéli vitęz reá találuán, és az ő vallát el váguán, azt czelekedé hogy Gorgias Maresába sialadna.

Esdrin, vagy Szaraim város.

36 Miuel hogy pedig az Hesdrin várost vijác vala, és immár el fáradtac vala, Iudas segitségől hiuán az WRat, hogy lenne segitőie és vezęre az hadnac.

37 Hazáia nyeluén el kezdúén, és kiáltáffal ditséretet monduán: hertelen az Gorgias vitęzire rohanuán, őket el futamtatá.

38 Ackor Iudas ősśiue gyűytuén az ő vitęzit, Odolla városába viué, holott miuel hogy előttőc va-

la az hetedic nap, siokáſoc sierint meg tisitúluán, siombatot sientelénec.

39 Az következendö nap pedig az Maccabęus vitęzi, az mint az idö az ö tisiteket kéuánnya vala, el ménénec hogy az ö attyok-fiainac testeket fel vennéc, és az ö rokonſágockal egybe az ö attyoc koporsóiba helheztetnéc.

40 Találánac pedig az meg ölettetteknec ruháioc alatt, az Iamniabéliec báluáninac sientelt-tetett állatokat, kic meg tiltattanac az Sidoktúl az Törvénybe: honnat mindenec meg ismérhettéc, hogy azoc annac okaért vesitenec el.

41 Ezokaért mikor mindnyáián az igaz birót, és az titkos dolgoknac ki nilatkoztatóiát áldottác vólna.

42 Imádſágokra fordúluán, kéric vala hogy az minęmö vétec esett vólna, tellyesſéggel el töröltetnec: és egyetembe az nemes Iudas mindnyaiokat az ſokaſágnac inté, hogy magokat tisztán és tökélletesen tartoztatnác meg az bünтöl, mint kic az önnön siemeckel láttác vlóna, az mellyec az meg öletteknec bünökért történtec vala.

43 Az után mikor minden siemelt meg róuán, két ezer Gira ezüſtöt sierzett vólna, küldé azt Ieruſálembe, az bünökért való áldozatoknac tételére, igen iól és tisztesſégesſen czelekeduén, hogy az fel támadaſról gondolkodnéc.

44 b (Mert ha azokat az kic még ölettec vala, nem reménlette vólna fel támadni, hijába való és haſiontalan dolog vólt vólna az hallottakért imádkozni.)

45 Annac felötte hogy meg gondolná, hogy azoknac kic Isteni félelemmel halnac meg, az kegyelemnec nagy siép ajándéka tétetett el.

46 Szent és kegyes gondolat, hogy az hallottakért áldozatot tött, hogy az bünтöl meg tisztúlnánac.

b: Az három utolsó versekből az Papiſtac akarnac állatni á Purgatorimot, es az holtakert va o könyörgeſt es igy o koskodnac. Ha az halottac az eletre mennec, nem kell arokert valo könyörges, mert nintjenec gyötelemben Ha pokolba mennec, vgysihaſontalan az könyörges, mert pokolbol nintſen ſabadulas. Dicit azt mondgya az iras hogy ſzükſeges à halottakert valo könyörges. Vagyon tehat Purgatorium kennya, me'yböl valo ſzabadulaſert haſznos az könyörges, es á Miſe &c. Kiknec igy felelünc. Elöſzör azt mondgyuc, hogy itt az betükben ezec egy ſzoual valo emlekezetis nintſen az Pugatoriumrol, hanem az halottakert valo könyörgeſről, az kic tudni illic valami ſzüksben holtac meg. Maſodſor azt mondgyuc hogy ennec az könyvnec nintſen arra valo meltoſaga, hogy ahoz kötöznöc az mi lelökünket, es abból bizonitanoc az mi bizünknec valamelly ágát, mikeppen ez meg tessic ezen könyvnec 14 reſzebol v 30. Harmadſor: Az Iſten mikor az aldozatokrol valo parancſolatokat adta, ſohul nem ſolot arrol hogy a halottac bünteert aldozzanac. Vtolſor: Az egy ſſent iras bizonitty abogy az halal vtan nintſen valiſag laſa meg. Luc. 16 v. 26 A halottakert valo könyörgeſről, az Purgatoriumrol ſohul nem ſol. Azert ha lehet, az Papiſtac mas erösſeget keressenec.

XIII. Réſz.

Antiochus Eupator Sidoſagra mégyen, ki Menelauſt minт minden gonoſſágnac okat meg ölen. Iudas meg veri az Antiochus hadat Az vtan meg bekellic Antiochus az Sidoiakal, &c

1 SZáz negyuen kilentzedic eſtendöbē pedig, hírré tevéc Iudáſnac, hogy Antiochus Eupator haddal közelgetne Iudęába

2 Es ö vęle éggyütt az ö gonduiſelöie és tisztartóia az Lyſias; kiknec hadába vólnának ſiáz tiz ezer Görög gyalog, és öt ezer és három ſiáz louaſoc, ſ huſzon kęt Elephantoc, és három ſiáz kaſás ſiekerec.

3 Kik-

3 Kikhöz adta vala magát Menelaus, ki Antiochuſt az ö nemzetſégének nagy ſidalmáual fel inditotta vala: nem hazáiának jaüára, hanem az feiedelemſéget reménluén hogy meg nyeri.

4 De amaz királyoc királlya, Antiochus elméiet az lator ellen gerieſité: és mikor Lyſias meg jelentette vólna, hogy ö vólt vólna minden gonoſſágnac ſerzöie, paranczolá hogy Beręaba vinnéc, holott az ſiokott büntetéſſel illettetuén, meg halna.

5 Ott az helyen egy torony vala, mellynec ötuen ſing magaſſága vala, melly tele vala hamuual, mellyben valami forgó ſerſiám vala, melly minden felöl az hamuba ér vala.

6 Holott az ſientſég törö Menelauſt az veſiedelemre taſitiác, ki egyęb gonoſſágokbannis réſies vala.

7 Vgy történéc hogy az gyalázatos ember èffęle büntetéſnec neméuel halna meg, és męg temetéſe ſem lehet ne Menelauſnac.

8 Es méltán: mert à ki az óltár körül ſoc bünt tett vala, holott az ſientſéges tüz es hamu vala, az à hamúba hólt meg.

9 Touábba kegyetlen indúlattal iü vala Antiochus, nagyob kegyetlenſégnec páldait akaruán czelekedni, hogy nem mint valaha az attya czelekedett vólna az Sidokon.

10 Melly dolgot meg értuén Iudas, az népnec meg hirdeté, hogy mind éiel nappal az WRat hiunác ſegitſégöl: hogy ha valamikor az elött, moſt fö képpen azoknac lenne ſegitſégül, à kic az töruényböl, és à ſient Templomból veſiedelemben vólnának.

11 Se az moſtan meg pihent népet, ne ſienuedné az ſiemtelen pogányoc alá vettetni.

12 Mikor ezt mindnyáián meg tudtác vólna, és az irgalmas WRat ohaitáſockal és böytöléſeckel harmad napig le búróluan ſegitſégül hijttac vólna, Iudas inté öket hogy hozzáia gyülnénec.

13 Ö maga pedig titkon az vęneckel tanáczot tartá, hogy minec elötte az király hada Iudęára iönne, és az várost meg venné, ki ménuén és az Iſtennec ſegitſégébe bizuán, meg kéſértenéc az viadalt.

14 Ezokaért mikor az gondot ez világ wralkdóiara bizta vólna, intuén az öueit hogy az töruényekért, az Templomért, városért, hazáiokért és köllégért, erössen és halálig viaskodnának, táborát iárá Modinnál.

15 Es ielöl aduán ezt az öueinec, Iſtene az gyözödelem: jeles válogatott iffiackal éiel à király ſátorára üté, és az táborban négy ezer férfiakot ölé meg: és az fö Elephantotis meg ölé, az Elephanton való kaſtelyban vaiockal egybe.

16 Es minec vtánna az tábort félelemuel és háborgáſſal meg töltöttéc vólna, ió ſerentſéuel el ménének.

17 Ez pedig ackor lön, mikor immár

immár meg virrat vólna, az Wrnac óltalma segituén ötet.

18 Touábba az király mikor meg kóstolta vólna az Sidoc vak merösségét, más felöl mesterséggel késerte az erösségeket.

19 Bethsura alá az Sidoknac erösségec alá viué táborát, holott mind az által meg futamtatic vala, akadoz vala, és rontatic vala.

20 Azoknac pedig, kic az erösségben valánac, Iudas eledelt küld vala.

21 Touábba Rodocus, ki az Iuda hadából való vala, az Sidoknac titkos tanáczokat, az ellenségnec hirré tésii vala: ezokaért meg tudakozuán meg fogatéc, és az tömlötzbe vettetéc.

22 Ismég sióla az király az Bethsurabélieknec, és iob kezét adnán és véuén el méne.

23 Az után meg viuán Iudással meg győzettetéc: Es mikor meg értette vólna, hogy Philep, ki Antiochiában tisitartóiúl hagjattatott, el hasonlott, meg háborodnán, alázatos könyörgés képpen az Sidoc alá adá magát, és meg esküuéc minden igaz Conditjoknac be vetelére: és meg békeluén, áldozatot tön: az Templomot meg tisztelé, az töruényhöz ió akaró lön.

24 Es Maccabeust hozzá kapczoluán tisitartóuá téué, Ptolemaistól fogua siinte az Gerrhenusokig.

25 Es mikor Ptolemaisba ment vólna, vgy találá az Ptomaisbélieket, hogy nehezen sienuednéc az siöuetséget: mert nehezen sienuedic vala, hogy az Conditioc meg rontattac vólna.

26 De mikor Lysias az siékbe fel állot vólna, álkolmatossan menté meg az dolgot: vgy el hiteté, és ió akarocká téué: Az után Antiochiába mené: Illjen képpen vólt az királynac, mind hadba menése, mind visissa tsrése.

XIIII. Rész.

Az Alcimusnac ingerléséből Demeter király Nicanort el küldi az Sidoknac el vezetésekre, ki az Sidoknac ereieket meg gondolua, velec friget szerez, mellyet az után az király akaratyából fel bont. Az Razaia neuö Sidoc akaria meg fogatni Nicanor, ki hogy az pogányoc kezébe ne essék, meg oli magát, &c.

1 HArmad esitendöuel az után, bírré téuéc Iudásnac, hogy Demeter Seleucus fia, az Tripolisportusán bé iöuén sokasággal és haiókkal.

2 Meg öluén Antiochust, és annac gonduiselöiét Lysiast, az orsiágot el foglalta.

3 Egy neminémö Alcimus pedig, ki az elött à Papságot viselt vala, ki à pogánjockal való társal kodásának ideién siabad akaratya sierint magát meg ferteztette vala, meg értuén hogy semmi reménsége nem vólna, és semmiképpen az óltárhoz többé nem iuhatna?

4 Az siáz ötuén éggyedic esitendöben, az Demeter királyhoz méne, arany Coronát, és egyetembe pálmát, és annac felötte az Templomnac inneplö ágai közzül némellyeket viuén néki: és az napon halgatá.

5 De

5 De mikor az ő bolondſágának alkolmatos ideiét találta vólna, mikor az Conciliumba hiuatott vólna Demetertől, és meg kérdetett vólna, minemő állapatban és tanáczban forgánának az Sidoc.

6 Ezeket felelé: Az kic à Sidoc közzül Aſidęuſoknac neueztetnec, kiknec hadnaggyoc amaz Iudas Maccabęus, az ſoc hadac és viſſa vonyáſoc által nem hadgyác az orſiágot nyugodalomban és czendeſſégben lenni.

7 Ennec okaért én az én eleimnec méltoſágától, (mondom az fő Papſágtól) meg foſitatuán, iöttem ide moſt.

8 Elöſiör pedig azért, mert à király haſinára igyekezem: annac vtánna hogy az én polgárimual iól tegjec, mert azoknac vakmerőſégec által, kiket meg neuezéc, à mi nemzetſégünc nem keues kárban és nyomoruſágban vagyon.

9 Mellyeket miuel hogy te király iól tudſi, az mi környül vétetet, tartományunkra és nemzetſégünkre az te kegyelmeſſegedből, mellyel vagy mindenekhöz, viſelly gondot.

10 Mert valamig Iudas élend, ſemmiképpen nem lehet hogy addig à dolog békeſéges légyen.

11 Mikor ő ezeket mondotta vólna, azonnal az több baráti, kic Iudęának ellenſégi valának, Demetert haragra gerieſitéc.

12 Ezokaért leg ottan ſóliuán Nicanort, kit az Elephantoc feiedelméué tett vala, es hadnaggyá válaſitott vólt, Iudęára el küldé.

13 Illyen paranczolatockal, hogy Iudat meg öliné, és az ő társait el ſiellesitené: az Alcimuſt pedig az nagy Templomnac Papi feiedelméué rendelné.

14 Ackoron az pogányoc, kiket Iudęából Iudas ki vert vala, az Nicanorhoz mint az nyáiac vgy gyülnec vala, azt gondoluán hogy à Sidoknac njomoruſágoc és háboruſágoc ő bódogſágoc léſien.

15 Imezec pedig meg értuén az Nicanor iöuetelét, és à pogányoknac ő ellenec való támadáſát, meg hintuén magokat porral, imádgyác vala azt, à ki az népet rendelte örökſégéué, mind pedig az ő örökſégét az ő ielen vóltának ieleiuel óltalmazta vólna.

16 Annac vtánna az hadnagy hagyáſából leg ottan onnat el ménuén, à ſiomſiéd Deſſauba ménénec, hogy meg ütköznénec az ellenſéggel.

17 Ott Simon az Iudaſnac attyafia, mikor az Nicanorral ſiembe ment vólna, az ellenſégeknec hertelen való czendeſſégec miatt el almélkodot vala.

18 Nicanor mind az által mikor hallotta vólna az Iudaſnac ſerehſégét, és hadakozáſiban való ió ſie rentſéiét, mellyet hazáiáért miuel vala, fél vala vęle meg ütközni.

19 Ennec okaért Poſidoniuſt és Theodotiuſt és Matiáſt káldé, kic iob kezeket adnác és vennéc azoktól.

20 Touábba ſokaig tanátshozuán ez dolog felől, mikor az hadnagy az dolgot az ſokaſágnac meg

meg mondotta vólna, mindenec egyenlő akarattal engedénec az ſiőuetſégnec.

21 Napot végezénec pedig az ő magoc kőzőtt való beſiélléſnec, melly nap elő méne mind az két felől való hadnagy, és ſiękec téteténec le.

22 Es mikor Iudas fegyuereſeket rendelt vólna alkolmatos helyekre, kic kéſiſien lennénec, hogy valami módon az ellenſég hertelenſéggel való boſiſiút ne tenne raytoc, egy máſſal ſiépen beſiéllénec.

23 Annac vtánna Nicanor Ieruſálemben kéſéc, és nem ſierze ſemmi méltatlan dolgot: az őſiue gyűytőtt ſokaſágot pedig ſeregenként el boczátá.

24 Iudáſt pedig mindenkor keduelli vala: és az férfiat ſiiue ſierint ſieretuén.

25 Kéré hogy feleſéget venné, és gyermekeket nemzene. Feleſéget vőn azért, és czendeſien, és kőzőnſégeſſen élt.

26 Alcimus pedig hogy meglátá az ő egy máshoz való ió akaratyokat, és à meg lett ſiőuetſégeketis meg tudá, Demeterhőz ménuén meg mondá néki, hogy Nicanor à király ellen való dolgokról gondolkodnéc: mert az ő orſiága vtán intſélkedő Iudáſt rendelte vólna vtánna főué.

27 Ennekokaért az király fel gerieduén haraggal, és az lator embernec patuarkodáſaual fel inditatuán, Nicanornac irá, hogy ő à ſiőuetſéget igen nehezlené, és hóg à Maccabęuſt mindgyárt fogua küldené Antiochiába.

28 Mellyeket mihelyen meg érté Nicanor, meg háborodéc, és báñya vala hogy fel kellene bontani à ſiőuetſéget az emberrel, ki ſemmi dologban boſiſiút nem tett vólna.

29 De miuel hogy à királynac ellene nem álhat vala, arra viſel vala gondot, hogy meſterſéggel és okoſſággal vinné véghőz az dolgot.

30 Maccabęus pedig minec vtánna eſiébe vette vólna, hogy à Nicanor keméñben tſelekednéc ő ellene, és nem vgy mutatná néki magát mint az előtt ſiokta vala, véluén hogy nem ió elméből ſiármaznéc az keméñſég, őſiue gyűytuén az őueinec ſokaſágát, az Nicanor előtt el rőytezéc.

31 De minec vtánna Nicanor eſiébe vette vólna, hogy az férfiutól nemes okoſſággal meg czalattatott, bę ménuén amaz nagy és ſient Templomba, à Papoknac kic tőruén ſierint áldoznac vala, paranczolá hogy az férfiat kęzbe adnác.

32 Amazoc pedig mikor erős eskűuéſſel bizonitanác, hogy ők tellyeſſéggel nem tudnác hól vólna az ki kereſtetnéc, ki nyuytuán Nicanor à Templom ellen kezét.

33 Ecképpen eskűuéc: Hogy ha vgj mond nékem fogua őtet nem adandgyátoc, ez Iſtennec házát az főldre rontom, mind az óltárual egybe, és ez helyen à Bacchuſnac fő Templomot eppitec.

34 Es

34 Es mikor ezeket mondotta vólna elméne. De az Papoc ki niuytuã az ęgre kezeket, ſegitſégöl hijác vala azt, ki azt nemzetſegnec öröcké való óltalmazóia vólt, ezeket monduán.

35 Te mindeneknec Wra, iólle het ſemmi nekül nem ſükölködnél, mind az által akartad hogy mi köztünc templomod légyen, hogy abban lakoznál.

36 Es moſt minden ſientſégnec ſient Wra, ez templomot melly moſt tiſtitatott meg, öröcké értelmeſſegnékül tarcz meg, és minden hamis ſáiat dúgdbę.

Razeia. 37 Touábba egy Rezaia neuö ember, ki az Ieruſalembéli vénec közzül való vala, Nicanornál bę vádoltatott vólt, ki az városnac ió akaróia vala, és kinec ió hire neue vala, és az ió akaratért az Sidoknac Atryánac neueztetic vala

38 Mert ez az elött való idökben az Sido töruéniben való álhatatoſſágának példáiát mutatta vala és mind teſtét mind életét az Sido töruényért veſiedelemre vetette vala.

39 Akaruán ezokaért Nicanor meg mutatni melly gonoſi akarattal vólna az Sidokhoz, öt ſiáz vitęzeknél többet külde hogy azt meg fognác.

40 Mert azt alittya vala, hogy annac fogſágáual az Sidoknac veſiedelmet ſierez.

41 Touábba mikor az Nicanor népe el akarná foglalni az erőſſéget (mellyben Razeia vala) immár mikor az tornátznac aytaiát oſtromlanác, és tüzet akarnánac vetni az erőſſégnec aytaiának, mikor imár ſiinte kęzbe akadna Razeia, fegiuerrel magát által veré.

42 Diczereteſſen akaruán inkáb meg halni, hogy nem mint az latór embereknec kezébe eſni, és az ö nemzetſégének méltoſágához nem illendö gyalázatokat ſienuedni.

43 De mikor az ſiorgalmatos ſietſég miatt, nem bizonyos helyen ſebeſitette vólna meg magát, az ſokaſág pedig az aytón immár bę iöne, nagy ſietſéggel az kö falra futamuán, bátorſággal az ſokaſág közé alá ſiökéc.

44 Melly mikor hertelen el állott vólna elöle, helt aduán neki, nyakra före eſékalá.

45 Mikor pedig meg lélekben vólna, és elméieben fel gerieduén fel költ vólna, és az vére felötte igen folna, igen meg ſebeſitetuén által futa az ſeregen.

46 Egy neminęmö meredec kö ſiiklán áluán immar ſiinte hólt eleuenen, meg foguán mind két kezéuel bęleit magának ki ſiaggatá, és az ſokaſag közzé hányá: és az életnec és léleknec Wrát kéruén, hogy azokat iſmeg néki meg adná, ècképpen végezé él eletet.

XV. Réſz.

Nicanor ſombat nap akar Iudas Machabęusra menni, mely dologtul mikor meg tiltatnac, káromlaſt ſol. Iudas Machabęus az ö népet bátorittya, meg veri Nicanort, és az ö feyét kezéuel egybe el vágattya, nyeluét az madaraknac daraboltattya.

1 DE Nicanor minec vtánna meg értette vólna, hogy

Iudas Samariához tartozó helyekben vólna, tanáczot tartá hogy az nyugodalomnac napián ütné meg öket, mikor nagy bátorságban vólnánac.

2 Mikor pedig az Sidoc, kic késértésből köuetic vala ötet, ezt mondanác néki: Ne czelekedgyel illyen kegyetlenöl és embertelenöl vélec: hanem az napnac melly tiſteſséggel és ſientöl ſienteltetett meg, attól az ki mindeneket néz, tiſteſséget tulaydonicz.

3 Az à lator meg kérdé ha vólnaé hatalmas az menyben, ki az Sombat napot hatta vólna meg tartani.

4 Es ezec bizonituán hogy vagyon menyben élö mindenható Iſten, ki parantſolta az hetedic napot meg tiſtelni.

5 Ö pedig monda: En vagyoc máſodic hatalmas feiedelem ez földön, ki paranczoloc fegyuert fogni, és az király dolgait el végezni. Mind az által azt nem teheté, hogy az ö ſiegén tanáczát el végezné.

6 Az Nicanor pedig nagy kenélyſséggel fel fuualkoduán, elmeiében gondolta vala, hogy az Iudánac ſeregében mind ſiakmánt vetne.

7 Maccabæus pedig mindenkor bizie vala tellyes bizodalomual, hogy az Iſtentöl ö ſegitſéget nyerne.

8 Ez okaért inti vala az öueit, hogy az pogányoknac iöuetelén ne félnénec, hanem eſzekbe tartuán az elött az menyből nékic adatott ſegitſégeket, moſtis az iöuendö gyözödelmet és ſegitſéget várnác az Mindenhatótól.

9 Ezeknec felötte vigaſztaluán öket az töruényből és Prophetákból, és azoknac az viadaloknac elö ſiámlálaſáual, mellyeket immár meg czelekedtec vólna.

10 Sereńbecké téué, és ſiiuekben öket meg bátoritá: egyetembe annac felötte meg mutatuán hogy az ſiöuetſégec az pogányoktól méltatlan fel bontattanac, és az hitec meg ſiegettettec.

11 Ecképpen mindnyáiokat fel fegyuerkezteté nem czac paiſoknac és kopiaknac erösſégéuel, hanem ſiép beſiédeknec intéſiuel. Es annac felötte igaz álom látáſát nékic meg beſiéluén, öket meg vidamitá.

12 Az látás pedig illyen vala: Hogy Onias ki régen fö Pap vólt, ki jó és tiſteſséges férfiu, böczületes tekintetü, annac felötte pedig nyáias erkölczü, és kegyes ékeſſen ſiólo, és gyermekſégétöl fogua minden ioſiágos czelekedetben gyakorlottatott vólt, keze ki nyuytua imádkozott az Sidoknac egéſi ſeregeiért.

13 Annac felötte haſonlatoſon láttatott egy öſi és nagy böczületes férfiu, kinec az ö környüle való méltoſága czudalatos és ékes vólt.

14 Ki felöl Onias meg kérdetuén, azt mondotta: Ez az attyafiaknac amaz ſieretöie, ki ſokat könyörög az népért és az ſient

városért,

városért, amaz Ieremias az Istennec Prophétáia.

15 Ki ackor iob kezéuel Iudásnac egy arany tört adott, és az adás közbe ezeket sólta.

16 Ez sient fegyuert vegied az Isten aiándékat, mellyel az ellenséget meg ronczad.

17 Ackor az Iudas siáiából véuén az ió intö besiédeket, melly az iffiaknac elméieket fel jndithattya vala, és öket bátorságosoc ká teheti vala, el végezéc hogy tábort ne iárnának, hanem bátorsággal néki mennének az ellenségnec, és siemtöl siembe meg vijnánac vélec, miuel hogy mind az városnac, mind az sientségeknec, mind az templomnac vesiedelmében iárna az dolog.

18 Mert feleségeknec, gyermekeknec, és attyokhainac és rokonoknac vesiedelméuel keuesbet gondolnac vala, hanem föképpen az sientséges templomot féltic vala.

19 Azokis pedig kic az városban hagyattattac vólna, felötte siorgalmatosoc valánac az kiuöl valo ütközet felöl.

20 Touábba mikor immár mindniáián várnác az viadalt, és az ellenség hartzolni kezdett vólna, mikor immár ki teriedet vólna az had, és az Elephantoc alkolmatos helyen helheztettec vólna, és az louag siarnyul inteztetett vólna.

21 Macccabeus mihelyen láta az seregnec iöuetelét, és az fegyuereknec külömb külömb késziületét, és az Elephantoknac kegyetlenségeket: ki nyuytuan menybe kezeket, az czudálatos Istent hiua segitségöl, mint ki tudná hogy nem fegyuereckel siereztetic az gyözödelem, hanem az mint néki tetzenéc, az méltoknac adgya azt.

22 Touábba illyen sióckal imádkozic vala ö: Te Wram az Ezechiásnac Iudánac királliánac alatta el küldötted az te Angyalodat, ki az Senacherib vitézi közzül siáz nyóltzuán öt ezert ölt meg. 4 Reg. 19.

23 Mostis mennyeknec Wra, boczásd le az ió Angyalt, ki mi elöttünc mennyen ezeknec el röttentésére.

24 Kic az te sient népedre gyalázattal iönec, az te karodnac nagy vóltáual remitessenec meg. Es ö ecképpen végeze imádságát.

25 Az Nicanor pártya pedig trombitásockal és nagy öruendetes éneckel mégyen vala siembe.

26 Az Iudásnac seregi segitségöl hiuással és könyörgéssel viuánac meg az ellenséggel.

27 Ezenképpen kezeckel hartzoluan, és siiueckel Istent imádnán, nem keuesbet verénec le hat mintz öt ezer embereknél, az Istennec niluán valo ielen vóltán felötte örüluén.

28 Ez ütközetet pedig el végezuén, mikor örömmel meg térnénec, látác az Nicanornac minden fegyueréuel egybe való romlását.

29 Es nagyon fel kiáltuán, az nagy hatalmú Wrat az ö nyelueken diczéréc.

30 Ackor az à ki mindenekben mind testéuel mind lelkéuel az ő polgárinac óltalmazóia vala, ki életének minden ideiében ió akaratyát az ő nemzetéhöz meg tartotta vala, paranczola hogy az Nicanornac el vött feiét és vállával az kariát Ieruſálembe vinnéc

31 Ő maga pedig mihelt oda iuta ősſue hiuán az ő nemzetit, és Papokat állatuán az óltáreleibe, mikor azokat kic az várat biriác vala, hiuattatta vólna.

32 Az lator Nicanor feiét nékic meg mutata, egyetembe annac felötte az káromló embernec kezét, mellyet az mindenhatónac ſient hazára ki nyuitán, keuélien kérkött vala.

33 Es az Iſtentelen Nicanornac ki mertzett nyeluet, darabonként monda hogy adna az madaraknac, és az ő bolondſágának iutalmit az templom ellenebe függeſi tene fel.

34 Mindniáián pedig az égre fordúluán az felſéges Wrat diczéreteckel tiſtelléc ezt mondnán: Aldandó az Iſten ki az ő helyet fertelmeſſég nékül meg tartotta.

35 Fel függeſité annac felötte Iudas az várból az Nicanornac feiét, hogy azt mindenec látnác, az Iſtentől adatott niluán való ſegétſégnec ielét.

36 Es közönſeges végezéſſel mindniáián el végezéc, hogy azt az napot tiſteletlenſégbe ne hadnác.

37 Hanem azt innepnec ſientelnéc az tizen kettödic hónac tizen harmadic napián, melly Siriai nyeluen Adarnac mondatic, az Mardochęus napiánac eſtin.

Adarnác neuezte az Martiuſt-mel lyet neuezünc magyarul böjt másnac.

38 Miuel hogy pedig az Nicanor dólgai igy végeztettec, és az időtül fogua az város az Sidoknac hatalmába eſett: Enis ez helyen beſiédemnec végét vetec.

39 «Hogy ha pedig igazán, és az hiſtoriához illendő képpen irtam, azt én magamis akarom, ha pedig nem, erőm felött nem igyekezhettem.

a. Ez 39. verſ. ből meg tetzic menemi meltaſagot kel ez könyuec tulaidonitani, mert ſoha igy nem ſzól az Iſten leike az Prophetaknac, Euangeliſtaknal es Apoſtoloknal.

40 Mert à mint az bort ő magába innia, azonképpen az vizet izetlen: az vízzel elegytetett bor pedig, ió izö, és kedues gyönyörű ſéget hoz: Ecképpen az beſiédnec ékeſſége az hiſtoria oluaſoknac füleit gönyörködteti. Ez legyen vége beſiédünknec.

AZ